Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἰανουαρίου 1876 ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ὥρᾳ 10 1/2 π. μ. συνελθόντων εἰκοσιτριῶν ἑταίρων τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας Ἀθηνῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ εἰς γενικὴν ἐπέτειον Συνέλευσιν, προσεφώνησεν αὐτοὺς ὁ πρόεδρος τῆς ἑταιρίας Φίλιππος Ἰωάννου ὡς ἑξῆς.

Ἀξιότιμοι κύριοι Συνέταιροι.

Κατὰ τὴν 24 τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς τοῦ 1874 ἔτους γενομένης ἐκτάκτου συνελεύσεως τῆς ἀρχαιολογικῆς ἡμῶν Ἑταιρίας, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῶν συνελθόντων νὰ συγκροτῶνται εἰς τὸ μέλλον αἱ δύο ἐπέτειοι αὐτῆς συνελεύσεις ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς, μεσολαβουσῶν μεταξὺ τῆς πρώτης, ἤτοι τῆς λογοδοτικῆς, καὶ τῆς δευτέρας, ἤτοι τῆς ἀρχαιρεσιακῆς, δεκαπέντε τοὐλάχιστον ἡμερῶν, νὰ συγκαλεσθῇ δὲ ἡ μετὰ τὴν 24 Νοεμβρίου 1874 πρώτη συνέλευσις τὸν Δεκέμβριον τοῦ ἐπομένου 1875 ἔτους.

Μετὰ τὴν ῥηθεῖσαν συνέλευσιν τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς, σκεφθὲν τὸ Συμβούλιον ἐν συνεδριάσει ἔκρινε σκοπιμώτερον νὰ συγκαλῆται ἡ πρώτη συνέλευσις, ἤτοι ἡ λογοδοτική, οὐχὶ ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, ἀλλ' ὀλίγας ἡμέρας βραδύτερον, μετὰ τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους, ὅτε οἱ ἐτήσιοι λογαριασμοὶ συμπληροῦνται καὶ ἡ ἔκθεσις αὐτῶν δύναται νὰ γείνῃ πληρεστέρα καὶ εὐθετωτέρα. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, κύριοι, συνεκαλέσθητε σήμερον, ὀλίγον βρα-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

δύτερον τοῦ ὁρισθέντος χρόνου, ἵνα λάβητε παρὰ τοῦ Συμβουλίου λόγον τῶν πραχθέντων ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὸ παρελθὸν ὀκτωκαιδεκάμηνον χρονικὸν διάστημα.

Παραχωρῶν λοιπὸν κατὰ τὸ σύνηθες εἰς μὲν τὸν Γραμματέα τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας κύριον Στέφανον Κουμανούδην τὴν λεπτομερεστέραν διεξήγησιν τῶν πράξεων τοῦ Συμβουλίου, εἰς δὲ τὸν Ταμίαν αὐτῆς κύριον Π. Γιαννόπουλον τὴν ἔκθεσιν τῶν οἰκονομικῶν, περιορίζω τὸν λόγον μου εἰς ὀλίγα τινὰ, τὰ κυριώτερα, ὅσα νομίζω ἱκανὰ νὰ δηλώσωσιν ἐν συντόμῳ τὸν παραχθέντα ἐκ τῆς Ἑταιρίας μέχρι τοῦδε καρπὸν καὶ τὴν παροῦσαν αὐτῆς κατάστασιν.

Εἶναι ἤδη γνωστὴ ἡ μεγάλη ὠφέλεια, τὴν ὁποίαν ἡ ἀναζήτησις καὶ μελέτη τῶν πολυειδῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν μνημείων παρέχει εἰς τελειοτέραν γνῶσιν τοῦ βίου τῶν ἡμετέρων προγόνων, ἰδίως δὲ τῆς ἱστορίας αὐτῶν, τῶν πολιτευμάτων καὶ ἀρχῶν, τῶν θρησκευμάτων, ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων, τῶν νομοθετημάτων καὶ τῆς δικαιονομικῆς τάξεως, τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν τῶν λαῶν πρὸς ἀλλήλους σχέσεων, τῆς βιομηχανίας, τῆς γεωργίας, τῶν τεχνῶν, τῆς νομισματικῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου, ἔτι δὲ τῆς γλώσσης καὶ τῶν πολυειδῶν διαλέκτων αὐτῆς.

Ἀφ' οὗ ἡ Ἑλλὰς ὑπέκυψεν εἰς τὸν βαρὺν ζυγὸν ἀλλοτρίων ἐθνῶν, ἡ πολιτικὴ καὶ καθόλου ἡ πνευματικὴ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ζωὴ ἐξησθένησε βαθμηδὸν, τὰ πνευματικὰ αὐτοῦ προϊόντα ἀπέβαλον τὴν προτέραν ἐπαγωγικότητα, ὠλιγωρήθησαν, περιέπεσαν εἰς λήθην ἢ κατεδικάσθησαν εἰς φθορὰν καὶ ἀπώλειαν. Ὀλίγιστοι ἦσαν οἱ προσέχοντες εἰς αὐτὰ ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸν μακρὸν τῆς δυσφόρου δουλείας χρόνον· μακάριοι δ' ἐλογίζοντο ἐκεῖνοι τῶν Εὐρωπαίων, οἵτινες μετὰ τὴν μετάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων εἰς τὰς δυτικὰς τῆς Εὐρώπης χώρας ἐδύναντο νὰ μεταβαίνωσιν εἰς χώρας ἑλληνικὰς, νὰ ἐπισκέπτωνται τὰς ἔτι σωζομένας ἐν αὐταῖς ἀρχαιότητας

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

νὰ διδάσκωνται δὲ ἐκ τῶν ἀφώνων μνημείων πολλὰ καὶ πολλοῦ λόγου ἄξια. Εἴθε ἀλόγιστός τις αὐτῶν πρὸς τὰς ἑλληνικὰς ἀρχαιότητας ἔρως μὴ ἀπεγύμνου τὴν ἡμετέραν πατρίδα ἀπὸ πολλῶν πολυτίμων προϊόντων τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνίας, ὡς ὁ λόρδος Ἐλγῖνος ἔπραξεν, ὁ παρὰ τοῖς ἀληθινοῖς τῶν ἀρχαιοτήτων φίλοις δύσφημον κλέος καταλιπών.

Ἡ ἔρευνα τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαίων μνημείων καὶ ἡ ἄμεσος ἐξ αὐτῶν διδασκαλία ἤρχισε νὰ ἑλκύῃ τὴν προσοχὴν τῶν νέων Ἑλλήνων ὀλίγα ἔτη πρὸ τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνος, ὅτε ἱλαραὶ τῆς ἐπιστήμης ἀκτῖνες ἤρχισαν ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ ὁρίζοντος ν' ἀνατέλλωσιν εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα καὶ νὰ διώκωσιν ἀπ' αὐτῆς τὸ μακροχρόνιον σκότος. Σπουδαιοτέρα δὲ κατέστη ἡ ἀναζήτησις αὐτῶν καὶ μελέτη μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς βασιλείας παρ' ἡμῖν, ὅτε καὶ ἡ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία κατὰ τὸ 1837 ἔτος συνέστη, προεδρεύοντος μὲν τοῦ γηραιοῦ καὶ σοφοῦ Ἰακώβου Ῥίζου τοῦ Νερουλοῦ, γραμματεύοντος δὲ τοῦ εὐφυοῦς καὶ φιλοπόνου Ἀλεξάνδρου Ῥίζου τοῦ Ῥαγκαβῆ. Τεκμήρια προφανῆ τῆς ἔκτοτε προόδου τῶν ἀρχαιολογικῶν ἔργων καὶ τῆς ἀεὶ προχωρούσης ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ γνώσεως εἶναι αἱ κατ' ἔτος ἐκτεινόμεναι εἴς τε τὴν πρωτεύουσαν καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου ἀνασκαφαί, ἡ πανταχοῦ ἀνίχνευσις καὶ ἀνεύρεσις νέων μνημείων τῆς ἀρχαιότητος καὶ προϊόντων τοῦ βίου τῶν ἡμετέρων προγόνων, ἡ αὔξησις τῶν ἀρχαιολογικῶν συλλογῶν, ἡ διὰ περιοδικῶν φύλλων δημοσίευσις καὶ ἐξήγησις τῶν ἀνευρισκομένων.

Ἡ δὲ ὠφέλεια τῶν ῥηθέντων ἔργων δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς αἰσθήσεως τοῦ ἐν τῇ τέχνῃ καλοῦ καὶ τὴν διασάφησιν πολλῶν σκοτεινῶν τῆς ἀρχαίας ἱστορίας μερῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πληρεστέραν γνῶσιν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῶν διαλέκτων αὐτῆς. Εἰς τὴν γνῶσιν τούτων συνετέλεσε τὸ μέρος της ἡ ἡμετέρα Ἑταιρία

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

ἀπὸ τεσσάρων μάλιστα ἐτῶν, ἀφ' οὗ ἤρχισε νὰ ἐνεργῇ ἀνασκαφὰς εἴς τινα μέρη τῆς Βοιωτίας· διότι διὰ τῶν ἀνασκαφῶν ἐκείνων ἀνεκαλύφθησαν καὶ ὅροι τινὲς Βοιωτικοὶ καὶ τύποι γραμματικοὶ τῆς αἰολικῆς διαλέκτου, οὔτ' ἐν τῷ περὶ διαλέκτων βιβλίῳ τοῦ Ἀρηνσίου περιεχόμενοι, οὔτε ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς ἐπιγραφαῖς τοῦ Βοικίου, οὔτε ἄλλοθεν πρότερον γνωστοὶ εἰς τοὺς περὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀσχολουμένους. Ἵνα δὲ αἱ ἑκάστοτε ἐν Ἑλλάδι ἀνακαλυπτόμεναι εὐμετακίνητοι ἀρχαιότητες καταστῶσι χρησιμώτεραι εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτὰς ἀλλοδαποὺς ἢ τοὺς παρ' ἡμῖν ἀρχαιολογοῦντας, κατ' εἰσήγησιν τῶν παρ' ἡμῖν φιλαρχαίων προεθυμήθη ὁ γενναιόφρων καὶ ἀείμνηστος ὁμογενὴς Δημήτριος Μπεναρδάκης νὰ συνδράμῃ γενναίως εἰς οἰκοδομὴν νέου ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου. Οἰκοδομηθείσης δὲ ἤδη εὐπρεπῶς μιᾶς τούτου πτέρυγος, ἐλήφθη πρὸ μικροῦ φροντὶς νὰ μετακομισθῶσιν εἰς αὐτὸ τὰ ἀξιολογώτερα τῶν ἐν Ἀθήναις ὑπαρχόντων ἀρχαίων γλυπτῶν καὶ ταχθῶσιν ἕκαστον εἰς τὸν προσήκοντα τόπον. Προχωρεῖ δὲ τὸ ἔργον τοῦτο προσηκόντως. Καὶ ἄλλας δὲ τοπικὰς ἀρχαιολογικὰς συλλογὰς συνέστησεν ἡ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία κατὰ τὰ τελευταῖα τρία ἔτη· δύο μὲν ἐν Βοιωτίᾳ ἐπιστασίᾳ τῶν κυρίων Π. Σταματάκη καὶ Α. Δημητριάδου, τῶν ὑπὸ τῆς ἑταιρίας ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλέντων ἐκεῖ· τρίτην δ' ἐν Μυκόνῳ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τῶν ἐνεργηθεισῶν ἐν Δήλῳ ὑπὸ τοῦ πρώην διευθυντοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις γαλλικῆς Σχολῆς κυρίου Αἰμ. Βυρνοὺφ, ἐπιστασίᾳ τοῦ αὐτοῦ κυρίου Σταματάκη, τετάρτην δ' ἐν Σπάρτῃ σπουδῇ καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ τότε τὰ τῆς παιδείας διευθύνοντος καὶ ἐπαινετῶς ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων φροντίσαντος κυρίου Ι. Βαλασσοπούλου.

Ἡ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία ἤθελε βεβαίως κατορθώσῃ μεγαλήτερα ἔργα καὶ μεγαλητέραν ἤθελε παραγάγει ὠφέ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

λειαν, ἐὰν εἶχεν ἀφθονώτερα τὰ χρηματικὰ μέσα. Πρὸς ἀπόκτησιν τούτων ἔκρινε τὸ ἀρχαιολογικὸν συμβούλιον ἀναγκαῖον νὰ προκαλέσῃ καὶ προεκάλεσε πρὸ ἑνὸς ἔτους Βασ. Διάταγμα παρέχον εἰς τὴν ἑταιρίαν τὴν ἄδειαν ἵνα συστήσῃ λαχεῖον συμποσούμενον εἰς ἓν ἑκατομμύριον φράγκων, προσκαλέσῃ δὲ τοὺς φιλαρχαίους, ἢ ἄλλως φιλοτίμους ὁμογενεῖς εἰς ἀγορὰν δελτίων πρὸς ὠφέλειαν αὐτῆς.

Ἀξιέπαινον προθυμίαν ἔδειξαν καὶ οἱ ἐν Ἑλλάδι καὶ οἱ ἐκτὸς αὐτῆς φιλότιμοι ὁμογενεῖς εἰς ἐξώνησιν τῶν ἐκδοθέντων τοῦ λαχείου δελτίων. Ὅθεν ὑπὲρ τὰς δεκαπεντακισμυρίας δραχμαὶ συνήχθησαν, τῶν ὁποίων ἡ κλήρωσις ἐνηργήθη τὴν παρελθοῦσαν Κυριακήν. Λυπούμεθα δὲ ὅτι, ἐνῷ οἱ ἡμέτεροι φίλοι ὁμογενεῖς καὶ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκτὸς αὐτῆς ἐφιλοτιμήθησαν νὰ συνδράμωσιν εἰς τὸ κοινωφελὲς καὶ ὄντως ἑλληνικὸν τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας ἔργον, οἱ ἐν Τεργέστῃ Ἕλληνες ἐκώφευσαν πρὸς τὴν φωνὴν τῆς ἀπαύστως γυμνουμένης πατρίδος των καὶ ἐδείχθησαν πρὸς τὰ φθειρόμενα ἢ ὑπ' ἀσυνειδήτων ἀρχαιοκαπήλων κρυφίως ἐξαγόμενα μνημεῖα τῶν προγόνων των ψυχροὶ καὶ ἀνάλγητοι. Ἐνῷ οἱ ῥηθέντες εὔποροι ὁμογενεῖς δαπανῶσι πολλάκις εἰς μίαν μόνην ἑσπερίδα, εἰς ἓν μόνον ἑσπερινὸν τεϊοπόσιον ἑκατοντάδας φράγκων, δὲν ἐδύναντο ἄρα νὰ δαπανήσωσιν ὑπὲρ τῶν προγονικῶν αὐτῶν μνημείων, ὑπὲρ τῆς τιμῆς τῆς πατρίδος των οὔτε μίαν φράγκων δεκάδα; Εἷς μόνος ἐξ αὐτῶν ἐδείχθη ὅτι εἶναι τέκνον φιλότιμον τῆς Ἑλλάδος, προσαγαγὼν ὑπὲρ τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ποσὸν ἱκανόν· τούτου δὲν μνημονεύω ἐνταῦθα τὸ ὄνομα, ἵνα μὴ προσκρούσω εἰς τὴν μετριοφροσύνην του. Οἱ δὲ ἄλλοι ἀντὶ πάσης συνδρομῆς καὶ βοηθείας πρὸς τὰ ἐν τῇ πατρίδι των χρήσιμα, ἐνθυμοῦνται νὰ στέλλωσι πρὸς ἡμᾶς διὰ τῶν ἐκεῖ ἐκδιδομένων ἑλληνικῶν ἐφημερίδων νουθεσίας μόνον καὶ παραινέ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

σεις, δειν ἡν πολλάκις ἄγνοιαν τῶν παρ' ἡμῖν μαρτυρούσας καὶ τὸ γν ωμικὸν ἐκεῖνο ἐπικυρούσας·

Ἅπαντες ἐσμὲν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί,
αὐτοὶ δ' ἁμαρτάνοντες οὐ γινώσκομεν.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι οὔτε οἱ ἐν Μαγκεστρίᾳ παροικοῦντες ὁμογενεῖς συνέδραμον εἰς τὸ ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν ἀρχαιοτήτων λαχεῖον· ἀλλὰ πρῶτον κρίνομεν αὐτοὺς εὐλόγως συγγνωστοτέρους τῶν ἐν Τεργέστῃ· δ ότι πρὸ ἑνὸς ἔτους ἐγγραφέντες εἰς τὸν κατάλογον τῶν μελῶν τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας προσήνεγκον ἅπαξ τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν των πρὸς αὐτήν· ἔπειτα πιστεύομεν, ὅτι ἡ πρὸς τὰ προγονικὰ μνημεῖα δειχθεῖσα ἀδιαφορία δὲν πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς τοὺς ἐν Μαγκεστρίᾳ φίλους ἡμῶν συμπολίτας, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸν ἐκεῖ τὰ τοῦ προξενείου ἀναδεχθέντα κύριον, ὅστις οὐ μόνον οὐδένα προέτρεψεν εἰς συνδρομήν, ἀλλ' οὐδ' ἀπεσφράγισε τὸν φάκελλον τῶν δελτίων τοῦ λαχείου, ἀλλ' ἀπέστειλεν αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς ὅπως τὸν ἔλαβε.

Μέγα κατὰ δυστυχίαν ἐμπόδιον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας προεξένησαν μέχρι τοῦδε καὶ ἔτι προξενοῦσιν ἀρχαιοκάπηλοί τινες παρ' ἡμῖν, οἵτινες οὐδὲν φιλοπατρίας αἴσθημα ἔχοντες, ἀλλ' ἀθέμιτον κέρδος θηρεύοντες ἐπιπίπτουσι πανταχοῦ ὡς κόρακες ἐπὶ τὰ μνημεῖα τῶν προγόνων των καὶ σπουδάζουσι νὰ γυμνώσωσι τὴν μητέρα των Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν ἀρχαίων αὐτῆς κοσμημάτων, πωλοῦντες ἀσυνειδήτως αὐτὰ εἰς τοὺς ἀλλοδαπούς. Αἰσχύνη καὶ ἀγανάκτησις καταλαμβάνει πάντα φιλόπατριν Ἕλληνα, βλέποντα ἢ μανθάνοντα ὅτι ὄχι μόνον ἀπαίδευτοι χωρικοί, ἀλλὰ καὶ πολῖται τῆς Ἑλλάδος ὑπερτέρας ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ θέσεις κατέχοντες καὶ ἔτι δημόσιοι λειτουργοί, οἵτινες ὤφειλον νὰ δίδωσιν εἰς τὸν λαὸν καλὸν ἐθνικῆς φιλοτιμίας παράδειγμα, δὲν συστέλλονται νὰ ἐνεργῶσιν ἄλλ οι ἀλλαχοῦ καὶ καθ' ὃν τρόπον δύνανται τὸ παράνομον καὶ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

παρ' ἡμῖν μισητὸν τῆς ἀρχαιοκαπηλείας ἔργον. 'Αλλ' ἐὰν τοιοῦτοι ἄνθρωποι εὑρίσκωνται ἐν Ἑλλάδι, διατὶ ἄρα κατεκρίναμεν ἀνωτέρω οὕτω πικρῶς τοὺς ἐκτὸς τῆς πατρίδος διαμένοντας ὁμογενεῖς ἐκείνους, ὅσοι ἐδείχθησαν λίαν ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι πρὸς τὰς ἀρχαιολογικὰς τῆς Ἑλλάδος χρείας; Διότι, ἀποκρινόμεθα, ἐκεῖνοι μάλιστα τῶν φίλων ὁμογενῶν ὀφείλουσι νὰ παρέχωσιν εἰς τοὺς ἐνταῦθα ἀξιομίμητα παραδείγματα, ὅσοι ἔτη πολλὰ ζῶντες ἐν μέσῳ πεπολιτισμένων λαῶν, ἔχουσι καθ' ἡμέραν πρὸ ὀφθαλμῶν των τοιαῦτα.

'Αφοῦ ἡ 'Αρχαιολογικὴ Ἑταιρία κατώρθωσε κατὰ τὰ ῥηθέντα νὰ ὑπερβῇ τὰ ἐξ ἀρχῆς ἀπαντῶντα εἰς τὴν ὁδόν της ποικίλα ἐμπόδια, παρέχει νῦν εἰς ἡμᾶς χρηστοτέρας ἐλπίδας περὶ τοῦ μέλλοντος. Ἂς μὴ διστάζωμεν, ὅτι αἱ ἐν Ἑλλάδι ἀρχαιότητες, εἰς ὧν τὴν ἀνεύρεσιν καὶ μελέτην εἴχομεν ἤδη ἀπὸ τριακονταετίας σοφοὺς καὶ φιλοπόνους συνεργοὺς ἱκανὰ μέλη τῆς ἐν 'Αθήναις γαλλικῆς Σχολῆς, ἀπὸ δὲ τριμηνίας τὰ ὁμοίως πολυειδήμονα μέλη τῆς νεοσυστάτου γερμανικῆς Σχολῆς, θέλουσιν ἐρευνηθῇ ἐπιμελέστερον εἰς τὸ μέλλον καὶ μεγαλητέρα ἐκ τῆς τοιαύτης ἐρεύνης θέλει προκύψῃ ὠφέλεια.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ γραμματεὺς ἀνέγνω τὰ ἑξῆς·

Κύριοι,

Ἡ σημερινὴ λογοδοσία τοῦ Συμβουλίου περιλαμβάνει ἔργα δεκαοκτὼ μηνῶν, τὰ ὁποῖα γενικῶς θεωρούμενα εἶναι μὲν ἴσως ἀνάλογα τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος καὶ τῶν πλέον ἢ ἄλλοτε ἐν ἴσῳ χρόνῳ δαπανηθέντων χρημάτων καὶ ἐμφαίνουσιν οὕτω τὴν πολυειδῆ ἀνάπτυξιν τῶν τῆς Ἑταιρίας δυνάμεων, κατὰ τύχην δέ τινα δὲν παρουσιάζουσιν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

ἔκτακτόν τι προϊόν, ὅπερ διὰ λόγου ἐκτιθέμενον νὰ κάμνῃ πολλὴν εἰς τοὺς ἀκροατὰς ἐντύπωσιν. Ἀλλ' ὅμως δύναταί τις, νομίζομεν, ἀκούσας τὰ ῥηθησόμενα νὰ συμπεράνῃ τόδε, ὅτι οὕτω τινὰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ὡδοποιήθησαν, ὥστε μᾶλλον ἀπροσκόπτως νὰ χωρήσῃ τὸ μέλλον Συμβούλιον εἰς ἐπιχειρήσεις καρποφορωτέρας.

Προτάσσομεν δὲ καὶ ἐφέτος κατὰ ἐπικρατῆσαν ἔθος τὰ περὶ τῶν ἑ τ α ί ρ ω ν, τῶν παρεχόντων τὰ χρηματικὰ μέσα, δι' ὧν τελοῦνται τὰ ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων ἔργα. Τὰ ἔργα ταῦτα πολλοὶ τὰ θέλουσι καὶ ἐκ τῶν μὴ ἑταίρων, καὶ τὰ ἀπαιτοῦσι μάλιστα οὗτοι σφοδρότερον, διότι, φαίνεται, δοξάζουσιν ὅτι ἡ Ἑταιρία ἡμῶν εἶναι ἄτομόν τι, γυνή τις, ἔχουσα σῶμα καὶ δυνάμεις, ἄδηλον πόθεν πεπορισμένα, ἐκ θεοῦ τυχὸν ἢ ἐκ τῆς φύσεως, δι' ὧν νὰ κατορθώνῃ τὰ ὅσα βούλεται· καὶ λοιπὸν οἱ τοιοῦτοι συχνὰ ἐρωτῶσι· διὰ τί ἡ Ἑταιρία δὲν κάμνει τοῦτο ἢ ἐκεῖνο ἐκ τῶν δεόντων, ὅπερ αὐτοὶ ἐν τῇ ὑπὲρ τῶν ἀρχαίων πολλῇ μερίμνῃ των συνορῶσιν· ἀπαραλλάκτως ὅπως καὶ περὶ τῆς Κυβερνήσεως ἡμῶν πλεῖστοι τὴν αὐτὴν δυστυχῶς ἔχουσιν ἔννοιαν, καὶ ταύτην ὡς γυναῖκά τινα ἐκλαμβάνοντες, ἐκτὸς αὐτῶν τῶν ἑκάστων ὑπάρχουσαν, καὶ τελεσιουργοῦσαν διὰ νοὸς ἰδίου καὶ δυνάμεων καλὰ ἢ κακά, ὡς νὰ ἦτό ποτε δυνατὸν τοῦτο παρ' οἱῳδήποτε λαῷ καὶ νὰ μὴ ἀλήθευε λογικῶς, ὅτι μόνον ἐκ τῆς τῶν πολλῶν, τῶν πάντων, ἁρμονικῆς συμπράξεως συνίστανται καὶ τὰ δέοντα καταπράττουσι καὶ ἔθνη καὶ ἑταιρίαι καὶ πᾶς τοιοῦτος ἀνθρώπων σύλλογος. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ ἐρωτῶσι πολλοί·διὰ τί ἡ Ἑταιρία ἢ ἡ Κυβέρνησις δὲν κάμνει τὸ καὶ τό; ἔπρεπε νὰ ἐρωτῶσιν οὕτω· διὰ τί ἐγὼ δὲν κάμνω τὸ καὶ τό; —τὸ καθῆκόν των δηλαδή. Ταῦτα εἶναι τὰ δίκαια. Λέγομεν δὲ περὶ τῶν ἑταίρων, ὅτι κατὰ τοὺς 18 τούτους μῆνας οὔτε πλειότεροι ἀναλόγως παρὰ ἄλλοτε ἑταῖροι νέοι προσῆλθον, εἰς τὴν ἑταιρίαν ἡμῶν, οὔτε οἱ παλαιοὶ ἐδείχθησαν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

περὶ τὴν καταβολὴν τῶν συνδρομῶν των τακτικώτεροι, οὔτε (τὸ παντοτεινὸν ἡμῶν μεμψιμοίρημα·) οἱ ἔξω τῶν Ἀθηνῶν ἐπίτροποί μας ἐγένοντο δραστηριώτεροι. Ἀλλ' ἂν καὶ ἐν τούτοις ἐμείναμεν σχεδὸν στάσιμοι, τὸ ὅλον ὅμως τῶν εἰσπραχθέντων ἀνέβη εἰς ἱκανὸν ποσόν, ἕνεκα προσφορῶν τινῶν γενομένων ἐκτάκτως καὶ ἕνεκα τῶν ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς Ἑταιρίας προσιόντων τόκων, ὡς θέλετε ἀκούσει μετ' ὀλίγον παρὰ τοῦ ταμίου.

Κατὰ τοὺς 18 μῆνας ἐνεγράφησαν πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι νέοι ἑταῖροι ἐκ τῶν τῆς πόλεως ταύτης κατοίκων ἢ ἀλλαχόθεν εἰκοσιέξ. Ἐκ τοῦ ὅλου δὲ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῷ μητρῴῳ ἐγγεγραμμένων ἀπέθαναν, καθ' ὅσον ἐμάθομεν, δώδεκα. Συνδρομὴν δὲ κατέβαλον 167, καὶ δὴ 106 μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις κατοικούντων, ὄντων περίπου διακοσίων, 15 δὲ ἐκ τῶν πολλῶν, τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ βασιλείου, 46 δὲ ἐκ τῶν πολὺ πλειόνων, τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Τὰ ὀνόματα τῶν συνδραμόντων καὶ τὸ ποσὸν τῆς συνδρομῆς ἑνὸς ἑκάστου θέλουν κατὰ τὸ σύνηθες δημοσιευθῆ ἐν τέλει τῆς ἐκθέσεως ταύτης. Ἡμεῖς δὲ ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὰ ὀνόματα τῶν ἐλευθεριωτέρων, τῶν δόντων ἀπὸ 100 δραχμῶν καὶ ἀνωτέρω, οἱ ὁποῖοι ἐφέτος ἦσαν πλειότεροι παρὰ ἄλλοτε. Ὁ παρ' ἡμῖν Ἑνρῖκος Σχλίεμανν ἔδωκεν 9015 δραχμάς, ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Χρηστάκης Ζωγράφος 2300, ὁ ἐν Πετρουπόλει Ἰω. Κοντογιαννάκης 1145, ὁ ἐν Τεργέστῃ Γεώργιος Ἀφεντούλης 300, ὁ ἐν Ἀγγλίᾳ Λουκᾶς Μαυρογορδάτος 280, ἡ ἐνταῦθα Παρασκευὴ Γοργόλη 224, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Βορείου Ἀμερικῆς Μερεδὶθ Ῥὴδ 200, οἱ ἐνταῦθα ἀδελφοὶ Ἐμμανουὴλ 160, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Μεγάλης Βρεττανίας Οὐὶλ. Στούαρτ 100, ὁ ἐν Βιέννῃ Σίμων Σίνας 100. Ἐν τοῖς ἐλευθερίοις δὲ εἶναι κατατακτέα καὶ δύο κοινὰ ἤτοι σωματεῖα, τὸ ἡμέτερον Ἐθνικὸν πανεπιστήμιον διὰ δρ. 1000 καὶ ὁ δῆμος Ἑρμουπολιτῶν Σύρου διὰ δρ. 400.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

Δῆμοι δὲ συντρέχοντες τῇ Ἑταιρίᾳ, ἂν θέλῃ νὰ μάθῃ ἡ ἔντιμος ὁμήγυρις, λέγομεν, ὅτι εἶναι δύο μόνοι, ὁ ἤδη ὀνομασθεὶς καὶ ὁ τῶν Πειραιέων, οὐδεὶς δὲ ἄλλος ἤδη ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἐν ἔτει 1858, ὅτε ἀνέστη ἡ Ἑταιρία εἰς νέαν ζωήν, ὄχι ὀλίγοι δῆμοι ἐπροθυμήθησαν νὰ συνδράμωσιν, ἀλλὰ μετὰ δύο τρία ἔτη ἔπεσαν εἰς τὴν προτέραν ἀδιαφορίαν, καὶ πολλῶν ἐνεργειῶν γενομένων παρὰ τοῦ Συμβουλίου καὶ ἐγκυκλίων δὲ πάλιν ὑπουργικῶν ἐκδοθεισῶν, δὲν κατωρθώθη τίποτε. Μομφῆς δὲ διὰ τοῦτο εἶναι, νομίζομεν, ἄξιοι ὄχι μόνον οἱ δήμαρχοι καὶ οἱ δημοτικοὶ σύμβουλοι, ἀλλὰ καὶ οἱ νομάρχαι, οἱ μὴ ποιοῦντες τὰς δεούσας παρατηρήσεις ἐν καιρῷ τῆς συντάξεως τῶν δημοτικῶν προϋπολογισμῶν. Ἂν πρὸ δέκα ἢ δεκαπέντε ἐτῶν δὲν ἤθελον οἱ τοῦ βασιλείου δῆμοι καὶ τὰ μοναστήρια δὲ (διότι καὶ ταῦτα εἰς τὴν αὐτὴν ὑπάγονται κατηγορίαν·) νὰ συντρέχωσι τῇ Ἑταιρίᾳ, ἠδύναντο ἴσως κἄπως νὰ δικαιολογῶνται λέγοντες, ὅτι πάντα σχεδὸν τὰ ἀρχαιολογικὰ ἔργα ἐγίνοντο τότε πρὸς ἀνάδειξιν καὶ περιποίησιν τῶν ἐν Ἀθήναις μνημείων· ἀλλὰ τὸ νὰ ἐξακολουθῇ καὶ ἀπὸ πενταετίας ἤδη ἡ αὐτὴ ἀδιαφορία τῶν δήμων καὶ τῶν μοναστηρίων, ὅτε δαπανᾷ ἡ Ἑταιρία τόσας χιλιάδας δραχμῶν ἐτησίως ὑπὲρ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχαίων μνημείων καὶ τῆς συναγωγῆς αὐτῶν καὶ εὐθετήσεως ἐν ἰδίαις συλλογαῖς, εἶναι τῇ ἀληθείᾳ πολὺ λυπηρόν. Βλέπον ταύτην τὴν δυσθεράπευτον ἀδιαφορίαν τὸ Συμβούλιον καὶ σκεπτόμενον, τίνι τρόπῳ νὰ συνάξῃ ὡς πλεῖστα χρήματα πρὸς τέλεσιν ἔργων ἀναγκαιοτάτων καὶ διὰ διαφόρους λόγους ἀνεπιδέκτων ἀναβολῆς, κατέφυγεν εἰς τὴν πρὸ πολλοῦ ἐν αὐτῷ κυοφορουμένην ἰδέαν περὶ λαχείου ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων, ἣν καὶ ὑπεστήριξε πρὸ ἑνὸς ἔτους ὁ τότε ὑπουργὸς τῆς παιδείας, καὶ οὕτως ἐξεδόθη τὸ βασιλ. διάταγμα τῆς 29 Νοεμβρίου 1874, δι' οὗ ὡρίσθη νὰ ἐκδοθῶσι κλῆροι ἑνὸς ἑκατομμυρίου νέων δραχμῶν, ὧν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

τὸ τρίτον νὰ δοθῇ εἰς κέρδη, τὰ δὲ ἄλλα δύο τρίτα μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐξόδων νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἔργα ἀρχαιολογικά. Πῶς δὲ ἐχώρησαν τὰ τοῦ λαχείου τούτου, πάντες τὸ ἐμάθετε πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος, ὅτε ἔγινεν ἡ πρώτη ἐκκύβευσις. Θὰ ἐξακολουθήσουν δὲ καὶ ἄλλαι μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ὡρισμένου ποσοῦ.

Προβαίνομεν τώρα εἰς τὰ λοιπὰ ῥητέα. Ἐκ τῶν πολλῶν ἔξω τῶν Ἀθηνῶν ἐ π ι τ ρ ό π ω ν τῆς Ἑταιρίας οἱ ἐν τῷ δεκαοκταμήνῳ χρόνῳ ἐνεργήσαντες προθύμως καὶ ἀποτελεσματικῶς καὶ διὰ τοῦτο ἄξιοι τῆς ἡμετέρας εὐγνωμοσύνης εἶναι τρεῖς μόνοι, ὁ ἐν Καλκούττᾳ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἀρχιμανδρίτης Δαμασκηνὸς Παπασπυρόπουλος, καὶ ἐκ προτέρων ἐτῶν γνωστὸς ὑμῖν, ὁ ἐν Ἰωαννίνοις Ἕλλην πρόξενος Α. Λόντος καὶ ὁ ἐν Πετρουπόλει ἰατρὸς Γεώργ. Συμβουλίδης.

Ἔργα δὲ τῆς Ἑταιρίας ἀρχαιολογικά, εἰς ἃ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν εἰσπραχθέντων χρημάτων ἐδαπανήθη, εἶναι τὰ ἑξῆς·

Πρῶτον ἀ ν α σ κ α φ α ί. Ἐπὶ δεκαὲξ μῆνας ἄνευ διαλείμματος μέχρι τέλους τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου αὗται ἐξηκολούθησαν ἐν Ἀθήναις. Καὶ πρότερον μὲν ἐσκάπτομεν περὶ τὸ εὐλόγως ὑποτιθέμενον Δίπυλον, ἔξω τῆς γραμμῆς τοῦ ἀρχαίου περιβόλου, ὕστερον δὲ ὀλίγον ἀπωτέρω, πρὸς νότον τῆς παρὰ τὸ ἐκκλησίδιον τῆς ἁγ. Τριάδος δεξαμενῆς. Ἑκατέραν τῶν θέσεων τούτων καὶ τὰ ἀναφανέντα αὐτόθι ἃς θεωρήσωμεν χωριστά.

Ἐν τῇ προτέρᾳ θέσει ἐξηκολούθησαν αἱ ἐκ τοῦ παρελθόντος ἔτους σκαφαὶ καὶ χωρὶς νὰ ἀρθῶσιν ἐκ μέσου τὰ μεγάλα τρία κωλύματα, ἅπερ ἤδη δὶς καὶ τρὶς ἐν ταῖς ἐπετείοις ἡμῶν λογοδοσίαις δεινολογοῦντες ἐμνημονεύσαμεν. Οὔτε τὸ ὑδραγωγεῖον δηλαδὴ οὔτε οἱ τοῦ φωταερίου σωλῆνες οὔτε ὁ τῶν ἀκαθάρτων τῆς πόλεως ὑδάτων ὀχετὸς

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

εἶχον μετατεθῆ ἢ ἄλλως οἰκονομηθῆ, ὅτε μετὰ τὴν ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ τοῦ 1874 λογοδοσίαν μας ἑκόντες ἄκοντες ἠργίσαμεν πάλιν αὐτόθι τὰς σκαφὰς τὰς ζητητικὰς τοῦ Διπύλου, ἐλπίζοντες, ὅτι ὁ μέλλων χρόνος, ἴσως δὲ καὶ μέγα τι ἀρχαιολογικὸν εὕρημα, ὡς τις θεὸς ἀπὸ μηχανῆς ἐπιφαινόμενος ἤθελε φέρει τὴν εὐκταίαν λύσιν τῶν δυσχερειῶν, κινῶν καὶ τὰς νωθρευομένας διοικητικὰς ἀρχὰς πρὸς ἐνέργειαν τελεσφόρον, ἐξ ἧς ἅμα μὲν εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν, ἅμα δὲ καὶ εἰς τὴν ὑγείαν καὶ τὴν εὐπρέπειαν τῆς πρωτευούσης ὄφελος ἤθελε προέλθει· ἀλλὰ θαύματα πρὸς ἔκπληξιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐξέγερσιν τῶν δυνάμεών του δὲν γίνονται καθ' ἑκάστην, μᾶλλον δὲ ὁ κλῆρος τῆς ἀνθρωπότητος φαίνεται ὅτι εἶναι νὰ κάμνῃ μικρὰ καὶ ἐπίπονα βήματα πρὸς τὴν ἀνάντη ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐπιστήμης. Οὕτω λοιπὸν προέβημεν σκάπτοντες παρὰ τὴν γραμμὴν τοῦ ὑδραγωγείου, ἐνδοτέρω τοῦ νοτιωτέρου ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις πυλαίου ἀνοίγματος, τοῦ ὁρωμένου μεταξὺ δύο βάσεων πύργων. Ἐκεῖ εἶχε φανῆ ὑπόνομός τις παλαιά, χωροῦσα ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, κακῶς δὲ ἐκτισμένη ἐκ μικρῶν καὶ μεγάλων λίθων, ληφθέντων ἐκ παλαιοτέρων κτισμάτων, ἐν οἷς ἦσαν καί τινες ἔχοντες ὄχι ἀσήμους ἐπιγραφάς, ἄλλοι δὲ ἦσαν γλυπτοί, τεμάχια μάλιστα σαρκοφάγων, δύο τριῶν, μετὰ μυθικῶν παραστάσεων, τέχνης τῶν ὑστέρων Ῥωμαϊκῶν χρόνων. Πάντα ταῦτα διαλύοντες, ὡς εἰκός, τὴν κακόκτιστον ὑπόνομον, ἐξήγομεν. Εἶτα δὲ χωρούσης τῆς ἀνασκαφῆς πλειότερον πρὸς ἀνατολάς, ἀνεφάνη ἡ ὑπόνομος γενναιοτέρα, μὲ σωζομένην ἑκατέρωθεν ἀρχὴν καμάρας στερεωτάτης ἐκ λίθων πωρίνων μεγάλων καὶ κανονικῶν καὶ μὲ στρῶσιν τοῦ κάτω ἐδάφους ἐπιμελῆ. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω τότε ἐφαίνοντο ἐπὶ μῆνας τινάς, τώρα δὲ ἀπὸ πολλοῦ ὄχι πλέον, διότι ὕδωρ ἐκεῖ πολὺ τὸ μὲν ἀναβρύον, τὸ δὲ ὄμβριον ἐπεισρέον ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων τόπων τὰ καλύπτει ἐντελῶς

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

σχεδόν. Τότε δὲ, ἀφοῦ ἐπὶ μέτρα περίπου δέκα παρηκολουθήσαμεν τὴν ὑπόνομον, ἔχουσαν χαμηλὸν ὁριζόντειον στέγασμα κατὰ τὸ πλεῖστον συμπεπτωκὸς καὶ τὸ ὁποῖον καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ διελύομεν, ἵνα ἐξαγάγωμεν ἐξ αὐτοῦ μάρμαρα γλυπτὰ ἢ ἐνεπίγραφα, εἴδομεν ἐνώπιόν μας ὑψουμένην γέφυράν τινα καμαρωτήν, τὰ ὀπίσω μὲν ἐκτισμένην πλίνθοις ὀπτοῖς, ἔχουσαν δὲ τὸ πρὸς δυσμὰς πρόσωπον ἀποτελούμενον ἐξ ἑνὸς ὑπερμεγέθους μαρμάρου λευκοῦ, ἡμικυκλίου σχήματος, ὅπερ ἐφαίνετο μὲν καὶ φαίνεται ἔτι ὑπερέχον τοῦ ὕδατος, ὥς τις ἀψίς, ἦτο δὲ ὄντως ὄχι ἄλλο ἢ στρογγύλου ποτὲ μεγάλου μνημείου βάσις ἡμίσεια. Ἐκεῖ δὲ τεθεῖσα ὀρθὴ κατὰ τοὺς χρόνους ἴσως τοῦ μεσαιῶνος καὶ στηριχθεῖσα ὑπὸ δύο ὀρθῶν μαρμάρων ἀπετέλει οἷον πρόσωπον τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους τῆς ὑπονόμου καὶ ἐν μέρει αὐτὴν ἀπέφρασσε καὶ πάλιν ἤνοιγε διὰ θύρας καὶ θυρίδος, τῶν μορφουμένων μεταξὺ τῶν δύο ὀρθῶν μαρμάρων, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ δὲν ἦσαν ἐπὶ τούτῳ εἰργασμένα, ἀλλὰ εἰλημμένα ἐκ παλαιῶν ἄλλων κτισμάτων καὶ ἐνεπίγραφα. Τὸ παράξενον τοῦτο κτίσμα μένει οὕτω ὡς τὸ εὕρομεν. Ἡ δὲ σκαφὴ προχωρήσασα ἐσωτέρω μέχρι τινός ἔδειξε τὴν ὑπόνομον ὄχι καλῶς διατηρουμένην καὶ διακοπτομένην δέ πως διά τινων μεγαλολίθων τοίχων, διεύθυνσιν δὲ ἔχουσαν μᾶλλον νοτιοανατολικὴν πρὸς τὴν πόλιν, ἣν ὅμως δὲν ἠδυνήθημεν νὰ παρακολουθήσωμεν, διότι ἤδη εἴχομεν φθάσει τὸ τρομερὸν τῇ ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρίᾳ πρᾶγμα καὶ ὄνομα—ὅρια ἰδιοκτήτου ἀγροῦ. Ἴσως ἡ ὑπόνομος αὕτη εἶναι τὸ τέρμα ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποίαν ποτὲ καὶ ὁ μακαρίτης Ῥὸς καὶ ἄλλοι, ἐσωτέρω τῆς πόλεως εὑρόντες τινὰ κάθοδον, εἰσέδυσαν καὶ εἶπαν, ὅτι ἦτο ἐν μέρει κιονοστήρικτος καὶ ἐχώρει πρὸς τὸν νῦν μητροπολιτικὸν ναόν.(*) Ἡ δὲ ἑταιρία ἡμῶν τῷ 1858 ἀναζη-

(*) Ἴδε Ross, Archaeolog, Aufsaetze. 1, σελ. 154—6.

τήσασα τὴν θρυλουμένην κάθοδον διὰ σκαφῆς παρὰ τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Φιλίππου καὶ δυτικομεσημβρινῶς αὐτοῦ, δὲν ἐπέτυχε νὰ τὴν εὕρῃ, φαίνεται δὲ ὅτι κρύπτεται ὑπὸ τὰς προτελευταίας οἰκίας τὰς ἐπὶ τῆς βορείας γραμμῆς τῆς ὁδοῦ Ἀδριανοῦ, ὡς ἔχομεν λόγους νὰ εἰκάζωμεν(*) Ταῦτα παρεκβατικῶς· ἐκ δὲ τῶν ἀνευρεθέντων ἐν τῇ ἀνασκαφῇ, περὶ ἧς ἡμῖν ὁ λόγος, δὲν κρίνομεν ἐνταῦθα ἁρμόδιον νὰ ἀναφέρωμεν (**) ἄλλα, εἰμὴ δύο τρία μεγίστων διαστάσεων τμήματα δωρικοῦ γείσου ἐκ λίθου πωρίνου, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐν ἄλλοις μεταγενεστέροις κτίσμασιν ἐνῳκοδομημένα, ἡμεῖς δὲ τὰ ἐξηγάγομεν καὶ ἐκεῖ παρὰ τὸ καλόκτιστον μέρος τῆς ὑπονόμου τὰ ἀφήσαμεν, σχεδὸν κατὰ χώραν ὅπου εὑρέθησαν. Ἄξια κρίνομεν αὐτὰ σημειώσεως καὶ μελέτης παρ' ἀρχιτεκτόνων, ἵνα, εἰ δυνατὸν, ἐξευρεθῇ τῷ χρόνῳ, εἰς τίνα ἆρά γε ποτε ἀνῆκον οἰκοδομὴν, εἰς τὸν περίβολον καὶ τὴν αὐτοῦ που πλησίον ὑποτιθεμένην πύλην, ἢ εἰς στοάν τινα, ἐξ ὧν μνημονεύει ὁ Παυσανίας κατὰ τὴν εἴσοδόν του εἰς τὸν ἔσω Κεραμεικόν; Εἰς ἓν δὲ ἄλλο μέρος, βορειότερον τοῦ τόπου περὶ οὗ τώρα λαλοῦμεν, ἐντὸς τοῦ περιβόλου καὶ πλησιέστατα τῇ θέσει, ἔνθα ἡ τοῦ Ξενοφάνους γνωστὴ ἐπιγραφὴ εἶχε προπέρυσιν εὑρεθῇ, ἀνεσκάψαμεν, κατὰ τύχην σχεδὸν, δύο ἐκ λίθου Πεντελησίου ἀκέφαλα καὶ ἄχειρα φυσικοῦ μεγέθους ἀγάλματα, τὸ ἓν πιθανῶς Ἀσκληπιοῦ, τὸ δὲ θηλείας τινὸς θεότητος, ἴσως Ἀρτέμιδος, τὰ ὁποῖα μετὰ ταῦτα μετεκομί-

---

(*) Αὐτοῦ που, ὡς 100—120 βήματα δυτικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Φιλίππου, ἐπὶ τῆς βορείας γραμμῆς τῆς ὁδοῦ Ἀδριανοῦ, κτιζομένης τῷ 1860 οἰκίας τινός, εὑρέθη εἰς ἱκανὸν βάθος ὑπόνομος ἐστεγασμένη ἐν μέρει ὑπὸ μεγίστων ἀρχαίων ἐπιτυμβίων στηλῶν καὶ ἄλλων μαρμάρων. Ἴδε Ἐπιγραφὰς Ἑλληνικὰς κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεκδότους, φυλλάδιον Α΄ ἐν Ἀθήναις, 1860, ἐν σελ. 29. Ἀλλὰ τίς ἠδύνατο καὶ τότε καὶ τώρα νὰ ἀναζητήσῃ ὑπὸ τόσας ἰδιωτικὰς οἰκίας τὴν διεύθυνσίν της!

(**) Ἐν Ἀθηναίου τόμ. 3, σελ. 267—273 ἐδημοσιεύθησαν ὄχι ὀλίγαι λεπτομέρειαι καὶ αἱ κυριώτεραι τῶν εὑρεθεισῶν αὐτόθι ἐπιγραφῶν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

θησαν εἰς τὸ ἐθνικὸν Μουσεῖον. Ἡ τέχνη των ὄχι ἀξιοκαταφρόνητος. Ἐπλανήθη δὲ ἡ ἀνασκαφὴ καὶ εἰς ἄλλα μέρη, ἔξω τοῦ περιβόλου, ἔνθα δὲν ἐκωλυόμεθα, καὶ εὑρέθησαν διάφοροί τινες θεμέλιοι κτισμάτων δυσερμηνεύτων, μάλιστα πρὸς βορρᾶν τοῦ ὑδραγωγείου, ἃ καὶ νῦν φαίνονται εἰς βάθος πέντε καί τι πλέον μέτρων, καὶ τάφοι αὐτόθι ὀλίγοι εἰς τὸ αὐτὸ βάθος, ἐξ ὧν εἷς εἶχεν ἓν μέγα ἀρχαϊκώτατον ἀγγεῖον μὲ γραφὰς περὶ τὸν λαιμὸν ἀνδρῶν στενοτάτης ὀσφύος, ἄλλος δὲ πλησίον μίαν στάμνον μὲ γραφὰς τοῦ Διονυσιακοῦ μύθου, τέχνης τῆς ἐν ἀκμῇ. Ἐν ἄλλῃ δὲ θέσει βορειότερον καὶ πλησιέστατα τῷ περιβόλῳ ἐντὸς τοίχου τετραγώνου ἀσβεστοκτίστου εὑρέθη παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα κεκρυμμένη οὖσα λάρναξ μεγάλη μαρμαρίνη, κεκοσμημένη γλυφαῖς καὶ κάλυμμα ἔχουσα διαμεμορφωμένον εἰς κλινοστρωμνήν, ὅλως δὲ ἀλύμαντος, τὴν ὁποίαν ἀνοίξαντες εὕρομεν ἔσω δύο σκελετοὺς καὶ πλούσια χρυσᾶ κτερίσματα, ἐν οἷς καὶ ζεῦγος ψελλίων ἐγγράμματον, ἔχον τὰ «Φιλωτέρα Ἀμυμώνης,» πιθανῶς τὸ ὄνομά τοῦ ἑτέρου τῶν νεκρῶν καὶ χρυσοῦν νόμισμα μνημόνιον τοῦ Ἀδριανοῦ Καίσαρος, περὶ τῶν ὁποίων ἅμα τῇ εὑρέσει ἐγράφησαν ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἐνταῦθα ἱκανὰ καὶ περιττὸς τώρα ὁ πλείων περὶ αὐτῶν λόγος. — Εἶτα ἐχωρήσαμεν πρὸς τὰ μεσημβρινοδυτικὰ μέρη, καὶ ἐκεῖ, μεσημβρινῶς τοῦ ὑδραγωγείου, εὕρομεν μίαν ἐκτενῆ γραμμὴν τοίχου, ἐξ ὀγκωδῶν μαρμάρων καὶ πωρίνων λίθων ἐκτισμένην καὶ ὑποδεικνύουσαν τὴν πρὸς δυσμὰς καὶ τὸ ἐκκλησίδιον τῆς ἁγ. Τριάδος ἐξακολούθησιν τῆς προμνημονευθείσης ὑπονόμου, διότι καὶ βορείως τοῦ ὑδραγωγείου ὁμοία γραμμὴ τοίχου καὶ πρότερον εἶχε φανῆ, οἷον ἔρυμά τι αὐτῆς ἑκατέρωθεν. Ταύτην τὴν γραμμὴν τοίχου, οὖσαν ὄχι κανονικῶς ἐκτισμένην, ἐθεωρήσαμεν ἀναγκαῖον νὰ διαλύσωμεν ἐν μέρει, διότι ἐβλέπομεν ὅτι εἶχεν ἐνῳκοδομημένα ὄχι ὀλίγα ἐπιτάφια μνημεῖα ἐνεπίγραφα. Ὅθεν ἐξηγάγομεν ἱκα-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

νὰ ἐξ αὐτῶν, ἕως ὅτου πλησιάσαντες εἰς τὸ ἐκκλησίδιον τῆς ἁγ. Τριάδος, εἴδομεν ἀριδήλως σωζομένην ὑπὸ τὸ ὑδραγωγεῖον μίαν πλευρὰν τῆς μεγαλολίθου καὶ κανονικῆς ὑπονόμου, ὁ δὲ περὶ αὐτὴν χῶρος ἐπαρουσίαζεν ἐν ἀταξίᾳ θεμελίους τινὰς κτισμάτων, ἀλλὰ καὶ λάρνακας νεκρῶν, ὅμως δὲ ἐφαίνετο καὶ φαίνεται ἔτι, ὅτι ἐκεῖθεν πρὸς βοῤῥᾶν ἔστρεφέ ποτε ἡ ὑπόνομος, ἀλλὰ κατεστραμμένη ἢ τὸ πλεῖστον ἢ ἐντελῶς, καὶ ἔτεινε πρὸς τὴν εἰς τὰ ἐλαιοτριβεῖα ἄγουσαν ὁδόν. Ἐνταῦθα ἡ σκαφὴ ἀφοῦ ἔφθασε, πλησιέστατα τῷ ἐκκλησιδίῳ καὶ παραπλεύρως αὐτοῦ πρὸς τὸ βόρειον μέρος, εἰς βάθος 4 $^1/_2$ μέτρων, ἔδειξεν, ὅτι τὸ ἔδαφος συνίστατο ἐξ ἄμμου τὸ πλεῖστον ποταμοκλύστου καὶ συντριμμάτων κεραμίων, ὅπερ ἄξιον τῷ ὄντι παρατηρήσεως, διότι οὕτως ἐξέλιπε πᾶσα ἔννοια περὶ λόφου ἐνταῦθα πετρώδους φυσικοῦ, ὁποῖον πάντες οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες τοπογραφικοὶ πίνακες ἐσημείουν τὸν τόπον, ἐφ' οὗ τὸ ἐκκλησίδιον. Ἡμεῖς δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ἄν ποτε τὸ ἐκκλησίδισν καθαιρεθῇ, θὰ ἔχῃ τις νὰ σκάπτῃ ὑπ' αὐτὸ εἰς πέντε τοὐλάχιστον μέτρων βάθος, πρὶν ἢ εὕρῃ τὸ ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ γλώσσῃ λεγόμενον παρθενικὸν ἔδαφος

Ἀπὸ δὲ τῆς 10 Φεβρουαρίου 1875 μετεβιβάσαμεν τοὺς σκαφεῖς εἰς τὸν τόπον τῆς ποτὲ μεγάλης Σταχτοθήκης, ἐντὸς ὄντα τοῦ ἀρχαίου περιβόλου. Ἐκεῖ εἰς ὀλίγον βάθος καὶ πλησιέστατα καὶ σχεδὸν κολλητὰ εἰς τὸν ἀρχαῖον περίβολον ἐφάνησαν θεμέλιοι ἰδιωτικῶν οἰκιῶν, πιθανώτατα τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, ὡς εἰκάζεται ἔκ τινων ἰδιοτήτων τοῦ διαγράμματός των. Ὡς τὸ πολὺ ἐφάνησαν τὰ ἐδάφη των ἐστρωμένα μὲ ψηφῖδας κοινῆς ἐργασίας, τινὰ δὲ δωμάτια, ὑπεράνω τῶν θεμελίων ὡς 1 καὶ 1 $^1/_2$ μέτρον σωζόμενα, εἶχον καὶ ἔχουσιν ἔτι (*) διατηρούμενα τὰ θυραῖα

(*) Καὶ θὰ ἔχωσιν ὅσον χρόνον εὐδοκήσωσι τὰ ἀγυιόπαιδα τῆς πλησίον συνοικίας. Διὰ πᾶν δὲ ἐνδεχόμενον ἐκδίδεται σήμερον σχέδιον αὐτῶν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

ἀνοίγματα μὲ χαλκᾶ κοιλώματα, ἐφ' ὧν ποτε οἱ στρόφιγγες ἐκινοῦντο, ἔσωθεν δὲ ἐπὶ τῶν τοίχων διατηρεῖται χρίσμα ἤτοι κονίαμα καθ' ὅλου μὲν λευκόξανθον, ἔχον δὲ ἐρυθροῦ, πρασίνου καὶ κιτρίνου χρώματος ζώνας διαφόρους, ὑπὸ τὰς ὁποίας κατωτάτω περιθέουσι καὶ κοσμήματά τινα μεγάλα ἐρυθροῦ χρώματος ἀνθεμοειδῆ, ἀπομιμούμενα κάπως ἕλικας Ἰωνικῶν κιονοκράνων, πεφορτωμένας μὲ σχήματά τινα τριαινοειδῆ, χονδροειδοῦς μὲν τέχνης, ἀλλὰ πάντως ἔτι τοῦ ἀρχαίου κόσμου καὶ ὄχι τοῦ μεσαιωνικοῦ. Αὕτη ἡ περὶ τῆς ἐποχῆς τῶν οἰκιῶν τούτων γνώμη ἐκρατύνθη καὶ ἐκ τῆς αὐτόθι εὑρέσεως συμπαγοῦς τινος βώλου ἀργυρῶν Ἀττικῶν νομισμάτων, τετραδράχμων τε καὶ δραχμῶν, ἐν ὅλῳ 58 (36 μὲν τετράδραχμα, 22 δὲ δραχμαί·) τὰ ὁποῖα καθαρισθέντα ἐφάνησαν τὰ πλεῖστα ὄντα τῶν χρόνων τοῦ βασιλέως Μιθριδάτου, καί τινα αὐτῶν λίαν σπάνια ἢ καὶ μοναδικά. Ἄλλως ἡ θέσις αὕτη, καθαρισθεῖσα εἰς ἱκανὴν ἔκτασιν, δὲν ἀνέδειξε πολλοῦ λόγου ἄξια, διότι καὶ δὲν ἐσκάψαμεν βαθέως, μὴ θέλοντες νὰ ἀφανίσωμεν τὰ ἐδάφη τῶν οἰκιῶν.

Ἀφοῦ δὲ ὅλον τὸν χῶρον ἠρευνήσαμεν ὅσος ἦτο τοῦ δημοσίου, καὶ δὲν μᾶς ἐσυγχωρήθη νὰ προβῶμεν περαιτέρω, ἀνιχνεύοντες τὸν παρὰ ταῖς ἀρχαίαις ἰδιωτικαῖς οἰκίαις περίβολον, ὅπως ἐποθοῦμεν, μετέβημεν περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου πρὸς σκαφὰς εἰς τὸ προμνημονευθὲν μέρος, τὸ πρὸς νότον τῆς δεξαμενῆς τῆς ἁγ. Τριάδος. Κυρίως ἡμεῖς εἴχομεν ζητήσει παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀνασκαφὴν τὸν τόπον, τὸν πρὸς δυσμὰς τῆς δεξαμενῆς καὶ ἀριστερὰ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ, ἐλπίζοντες αὐτοῦ σειρὰν ἤτοι γραμμὴν ἀρχαίων μνημάτων ἐπισήμων νὰ εὕρωμεν, ἀλλ' ἕνεκα δυσκολιῶν τινων ἡ Κυβέρνησις τὸν παρακείμενον τόπον μόνον μᾶς παρεχώρησε, τὸν πρὸς νότον, ὅστις εἶναι ἐπὶ τῆς νέας ὁδοῦ Πειραιῶς ἐν δεξιᾷ κατιόντων καὶ ἐδέχθημεν ἐκεῖ νὰ σκάψωμεν, ἐπ' ἐλπίδι νὰ ἐπιτύχωμεν γραμμὴν ἄλλην μνημάτων, ἀπὸ τοῦ γνωστοῦ

2*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

Χαρωνείου μνήματος πρὸς δυσμὰς κατ᾽εὐθεῖαν. Ὅθεν τέσσαρας ἐκεῖ ὅλους μῆνας μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου ἐσκάπτομεν, ὄχι ὅμως ἀποκομίζοντες ἀλλαχοῦ τὰ χώματα, ἀλλὰ ἀφοῦ ἐβλέπομεν, τί περιεῖχον τὰ βάθη καὶ ἐξήγομεν ὅ,τι ἀρχαῖον ἦτο ἐξαγώγιμον, πάλιν ἐπερρίπτομεν τὰ χώματα εἰς τὸ ἀνεσκαμμένον μέρος καὶ οὕτω προέβημεν ἀνερευνήσαντες ἔκτασιν γῆς ὡς 75 μέτρων μήκους καὶ 25 πλάτους. Ἠδυνάμεθα δὲ ταύτην τὴν μέθοδον ἐνταῦθα ν' ἀκολουθήσωμεν, διότι δὲν εὑρίσκοντο μνήματα ὀρθὰ ἢ ἄλλα κτίσματα στερεά, ἀλλὰ ταφαὶ πολλαὶ καὶ ἐπάλληλοι, ἢ ἐκ κεράμων συνηνωμένων τεγοειδῶς πρὸς ἐπικάλυψιν τοῦ νεκροῦ, ἢ ὡς λάκκοι ἐπιμήκεις ἐν τῇ γῇ ἐσκαμμένοι, ἢ καί, τὸ περίεργον, ὀστᾶ πλεῖστα κεκαυμένα καὶ ἄκαυτα, ὡς στρώματα ἢ φλέβες ἐν τῇ γῇ ἀνεφαίνοντο πολλαχοῦ, οἷον πολυάνδριά τινα. Μόνον δὲ δύο τρεῖς κιονίσκοι ἐπιτύμβιοι, εὑρεθέντες ὀρθοὶ εἰς ὀλίγον βάθος, ἀφέθησαν παρ' ἡμῶν κατὰ χώραν καὶ μία ὡσαύτως στήλη τῶν πλατειῶν. Ἕνα δὲ ὄγκον κτιστὸν τετράγωνόν πως, ἀλλ' ἄμορφον, διότι εἶχον ἀπ' αὐτοῦ πρόπαλαι ἀφαιρεθῇ αἱ ἐπικαλύπτουσαι τὰς πλευράς του λεπταὶ μαρμάρου πλάκες, ἐσκεπάσαμεν πάλιν, σημειώσαντες μόνον τὴν θέσιν του. Οἱ τάφοι πάντες ἦσαν εἰς παντοίας διευθύνσεις καὶ ἄλλοι μὲν αὐτῶν εἶχον κτερίσματα, ἄλλοι δὲ ὄχι. Ταῦτα δὲ ἦσαν παντοῖα, μόνον ὄχι πήλινα εἰδώλια, εἰ δέ τινα τοιαῦτα ὀλίγα εὕρομεν σῶα ἢ βεβλαμμένα, ἦσαν ἐσκορπισμένα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐν τῇ γῇ. Τὰ τιμιώτατα δὲ τῶν εὑρεθέντων, πλήν τινων ἀναγλύφων ἐπιτυμβίων ὄχι μεγάλων καὶ πολλῶν ἐπιγραφῶν, ἦσαν πρῶτον δύο εὐμεγέθεις Σειρῆνες μαρμάριναι, ὧν ἡ μία σώζει καὶ τὴν κεφαλήν, εὑρεθεῖσαι ὄχι ἐπὶ τῶν ἰδίων μνημάτων, δι' ὃ καὶ ἀπεκομίσθησαν παρ' ἡμῶν εἰς τὸ ἐθνικὸν Μουσεῖον, καὶ δεύτερον ἀγγεῖα πήλινα πολλά, μάλιστα λήκυθοι, τῶν λευκῶν, μετὰ γραφῶν, ἐν αἷς πρωτεύει μία ἡ τὸν Χάρωνα ἔχουσα ἐν τῷ πορθμείῳ καὶ παρὰ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

τὴν δονακόφυτον ὄχθην τῆς λίμνης γυναῖκα προσερχομένην ἵνα εἰς τὸ πορθμεῖον ἀναληφθῇ. Πλεῖσται δὲ ἄλλαι λήκυθοι τοῦ ἀρχαϊκοῦ ῥυθμοῦ μετὰ γραφῶν καὶ ἄλλα μικρὰ πρὸ πάντων καὶ πολύσχημα ἀγγεῖα βραχέως οὕτω ἀναφέροντες, ἵνα μὴ ὅλως τὰ παραδράμωμεν, ἐξαίρομεν ἔτι δύο τῶν μειζόνων στάμνων ἤτοι ὑδριῶν, τὴν μὲν ἔχουσαν γραφὴν τῆς κρίσεως τοῦ Πάριδος, τὴν δὲ Ἀμαζονομαχίαν, καὶ οὕτω τὸν περὶ ταύτης τῆς ἀνασκαφῆς λόγον παύομεν.

Ἐδαπανήθησαν εἰς τὰς ἀνασκαφὰς τὰς περὶ τὸ Δίπυλον καὶ κατὰ τὴν Στακτοθήκην δρ. 25569» 20. Εἰς δὲ τὰς τῶν τάφων 3741» 60. Εὐχαρίστως δὲ ἀγγέλλομεν τοῖς ἑταίροις, ὅτι ἡ περὶ τοὺς τόπους τούτους τοῦ Διπύλου καὶ τοῦ ἔξω Κεραμεικοῦ ἐν γένει σκαφὴ εὐκολωτέρα ὁπωσοῦν θὰ γίνῃ εἰς τὸ μέλλον Συμβούλιον, ἐπειδὴ πρὸ τριῶν περίπου μηνῶν συνετελέσθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἡ μετάθεσις τοῦ ἐκεῖ ὑδραγωγείου, ἂν δὲ καὶ πρὸς διοχέτευσιν τῶν ἀκαθάρτων καὶ τῶν λιμναζόντων ὑδάτων κατασκευασθῇ ὑπόνομος, ὡς μᾶς ἐδόθη ἀρτίως ὑπόσχεσις παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου (*), τότε δὲν μένει σχεδὸν ἄλλη εὐχὴ ἡμῶν ὑπόλοιπος, εἰμὴ ἡ περὶ μεταθέσεως τῶν τοῦ φωταερίου σωλήνων.

Μικρὰ δέ τις ὀλίγων ἡμερῶν σκαφὴ ἐγένετο ἀρχὰς Δεκεμβρίου τοῦ 1874 ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ Ἰλισσοῦ οὐ μακρὰν τῆς μεγάλης γεφύρας, ὑπὲρ ἣν διέρχεται ὁ σιδηρόδρομος. Εἶχεν ἐκεῖ εὑρεθῇ τυχαίως ἓν καλὸν καὶ μέγα ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον, κατά τι ὅμως κολοβόν, ὅπερ κατέσχεν ἡ Κυβέρνησις καὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν Ἑταιρίαν νὰ κάμῃ τινὰ περαιτέρω ζήτησιν, μήπως εὑρεθῇ τὸ λεῖπον μέρος τοῦ ἀναγλύφου. Ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν δὲν εὑρέθη, ἄλλου δὲ ὀγκωδεστάτου ἀναγλύφου μέ-

(*) Ἤδη ἐνῷ ταῦτα τυποῦνται (μέσα Μαρτίου), ἔχει ἀρχίσει ἡ τῆς ὑπονόμου κατασκευή.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

ρος ἀνεσκάφη, ἔχον 3 μορφὰς ἀκεφάλους, καὶ εἷς κιονίσκος ἐπιτύμβιος, ὅστις, ὡς καὶ τὸ ἀνάγλυφον, εἶχαν ἐντοιχισθῆ ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς πιθανῶς χρόνοις εἴς τινα γραμμὴν τοίχου ἀποτελοῦντος αἱμασιὰν τοῦ ποταμοῦ. Ταῦτα ἐξήχθησαν ἐκεῖθεν τῇ δαπάνῃ δρ. 132.

Ἐγένετο καὶ ἐν τῇ Ἀ τ τ ά λ ο υ σ τ ο ᾷ ἐργασία τις τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1874. Περὶ τὴν στοὰν ταύτην ἀπὸ τοῦ 1860 ἀσχολεῖται ἐκ διαλειμμάτων ἡ Ἑταιρία, ὡς ἑκάστοτε αἴρονταί τινα τῶν ἐμποδίων, τῶν κωλυόντων τὴν ἀποτέλεσιν τοῦ ὅλου ἔργου. Κατεδαφίσθη λοιπὸν ἡ πρὸς τῷ βορειοδυτικῷ αὐτῆς ἄκρῳ ἰδιωτικὴ οἰκία, καὶ οὕτως ἠλευθερώθη ἐντελῶς μὲν ὄχι τὸ ὅλον ἄκρον, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἀνεδείχθη κάλλιον ἡ ἐκεῖ ἐν τετραγώνῳ εἰσοχῇ πρότερον (τὸν Ἀπρίλιον) ὑποφανεῖσα ἐξέδρα (*) καὶ ἐγνώσθη, ὅτι ἦτο αὕτη ᾠκοδομημένη ἐπ' αὐτοῦ τοῦ χείλους τοῦ πρὸς βορρᾶν μεγαλολίθου κρηπιδώματος τῆς ὅλης οἰκοδομῆς, ἔνθα καὶ οὐδεμία δευτέρα θύρα ἢ κλίμαξ ἄγουσα πρὸς τὸ χαμηλότερον ἔδαφος ἐφάνη ὑπάρχουσα, ὡς πρότερον εἰκάζετο. Ἦτο λοιπὸν τὸ βόρειον τῆς στοᾶς ἄκρον διάφορον τοῦ νοτίου κατά τινα. Περὶ τῆς στοᾶς ταύτης ἐξέδωκεν ὀλίγῳ πρὸ τῶν ἡμετέρων τελευταίων ἐργασιῶν μονογραφίαν ἀξιόλογον ὁ ἐκ Βερολίνου ἀρχιτέκτων Adler, καὶ ἐδοκίμασε νὰ ἀναπαραστήσῃ τὸ ὅλον αὐτῆς σχέδιον καὶ τὴν ἄποψιν ὡς πιθανώτατα. Ἐλπίζει τὸ Συμβούλιον,προσεχῶς καὶ ἄλλαι τινὲς ἐργασίαι ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας αὐτόθι νὰ τελεσθῶσι, καὶ τότε, νο-

(*) Ἐν τῇ λογοδοσίᾳ τοῦ 1874 ἐν σελ. 22 ἀφηγούμενοι τὰ κατὰ τὴν στοὰν ἔργα δὲν ἠδυνήθημεν νὰ διακρίνωμεν ἀκριβῶς τὴν ἐξέδραν, διότι ἡ μετακόμισις τῶν χωμάτων δὲν εἶχε συντελεσθῆ, ὠνομάσαμεν δὲ «ἑδώλια δύο ἐσωτέρω τῶν δύο παραστάδων τῆς ἐκεῖ θύρας». Νῦν δὲ λέγομεν, ὅτι ἡ θύρα δὲν παρέχει ἔξοδον ἔξω τῆς οἰκοδομῆς, ἀλλ' εἶναι μόνον ἄνοιγμα πρὸς ἕνα μικρὸν τετράγωνον χῶρον, ὅστις κατὰ τὰς τρεῖς πλευράς του ἔχει συνεχὲς ἑδώλιον καὶ εἶναι αὐτὸ δὴ τοῦτο ὅπερ ἐξέδραν καλοῦμεν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

μίζομεν, θὰ εἶναι καιρὸς νὰ ἐπενέγκῃ ὁ προμνησθεὶς λόγιος ἀρχιτέκτων τὰς δεούσας προσθήκας καὶ μεταβολὰς εἰς τὰ σχέδιά του.

Ἐδαπανήθησαν εἰς τὴν τελευταίαν ἐν ᾗτ Ἀττάλου στοᾷ ἐργασίαν καὶ εἴς τινας ἐπισκευὰς αὐλογύρων κτλ. δραχμ. 974:15.

Ἰδίως δὲ ἐπισκευὴ ἀρχαίου μνημείου ἐγένετο μία. Ὑπεστηρίχθη τὸ βάθρον τοῦ γνωστοῦ κολοσσιαίου ἀγάλματος, τοῦ ἐπὶ τοῦ νησιδρίου, τοῦ πρὸ τοῦ λιμένος Ῥάφτη τῆς Ἀττικῆς, διότι,καθ᾿ἃς ἔχομεν πληροφορίας, ἠπειλεῖτο ἡ πτῶσίς του. Τώρα ἀφοῦ ἔγινεν ἡ δέουσα ὑποικοδομὴ καὶ περίζωσις διὰ στερεῶν σιδηρῶν στεφανίων ἐπιστασίᾳ τοῦ Π. Στα-Σταματάκη καὶ δαπάνῃ δρ. 617:10, ἠσφαλίσθη καλῶς.

Εἰς ἀναστηλώσεις δέ, ἱδρύσεις, συγκολλήσεις, μετακομίσεις ἀρχαίων καὶ ἄλλα τοιαῦτα Μουσειακὰ ἔργα ἐδαπανήθησαν δρ. 561:50.

Ἐνταῦθα περίπου ἁρμόζει νὰ μνημονεύσωμεν καὶ ἑνὸς πολυδαπάνου ἔργου τῆς δεκαοκταμηνίας ταύτης, ὅπερ οὔτε ἐπισκευὴ οὔτε ἀνασκαφὴ κυρίως δύναται νὰ ὀνομασθῇ, διότι εἶναι καθαίρεσις, κατεδάφισις ἀρχαίας οἰκοδομῆς, πρὸς ἀποκάλυψιν καὶ ἀνάδειξιν ἄλλης ἀρχαιοτέρας καὶ τιμιωτέρας, ἐννοοῦμεν τὴν καθαίρεσιν τοῦ ἐπὶ τῆς Ἀθηνῶν ἀκροπόλεως μεσαιωνικοῦ πύργου, τὴν ὁποίαν τὸ Συμβούλιον ἐξετέλεσε τῇ γενναίᾳ χορηγίᾳ τοῦ παρ᾿ ἡμῖν ἀπὸ ἐτῶν διατρίβοντος φιλαρχαίου ἀνδρὸς Ἐνρίκου Σχλιέμανν. Εἶχε σχεδὸν λάβει παρὰ τῆς ἡμετέρας Κυβερνήσεως τὴν ἄδειαν τῆς καθαιρέσεως ὁ ἀνὴρ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1874 καὶ εἶχε συμφωνήσει τὸ ἔργον μετά τινος ἐδῶ ἐργολάβου ἀντὶ 13 χιλιάδων δραχμῶν καὶ εἶχε δώσει αὐτῷ καὶ ἀρραβῶνα 4 χιλ.δραχμάς,ὅτε ἡ ἄδεια ἀνεστάλη καὶ δὴ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν, διότι ἡ Κυβέρνησις πρὸ πολλοῦ καὶ αὐτὴ ἐβουλεύετο νὰ κατεδαφίσῃ τὸν πύργον, τὸν τόσον ἀπρεπῶς ἐπικαλύπτοντα μέρος τῶν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

γεραρῶν Προπυλαίων καὶ διαφθείροντα τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμῶν τῆς ὅλης ἀκροπόλεως, ἀνέβαλλε δὲ τὸ ἔργον διὰ τὴν πολλὴν ἀπαιτουμένην δαπάνην· ἀλλ' ὁπωσδήποτε ἡ ἄδεια τότε δὲν ἐδόθη. Ὅθεν ὁ Σχλίεμανν προσήνεγκεν εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἡμῶν τὰς 9 χιλιάδας δραχμῶν, ἃς ἔμελλε νὰ δώσῃ ἔτι εἰς τὸν ἐργολάβον, ἂν ἐξετελεῖτο τὸ ἔργον, καὶ ἀφῆκεν εἰς αὐτὴν τὴν φροντίδα τῆς τοῦ ἔργου ἐκτελέσεως ἐν καιρῷ εὐθετωτέρῳ. Ὁ καιρὸς οὗτος ἦλθε διά τε τὸν ἐνθουσιώδη δωρητὴν καὶ διὰ τὸ τῆς Ἑταιρίας Συμβούλιον μετὰ 11 μῆνας, ἤτοι τὸν Ἰούνιον τοῦ 1875. Ἡ Κυβέρνησις ἔδωκεν ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῆς Ἑταιρίας τὴν ἄδειαν τῆς καθαιρέσεως καὶ τὸ ἔργον ἐτελέσθη καλῶς, στέρξαντος καὶ τοῦ ἐργολάβου νὰ λάβῃ μόνον 8 ἔτι χιλιάδας δραχμῶν, ὥστε αἱ χίλιαι ἔμειναν εἰς ὄφελος τοῦ ταμείου τῆς ἑταιρίας. Εἶναι δὲ περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν εἰς τὴν μνήμην τῶν ἐνταῦθα συνηγμένων ἑταίρων ὅ,τι αὐτοὶ ἰδίοις ὄμμασιν εἶδαν ἀναβάντες πολλάκις εἰς τὴν ἱερὰν ἄκραν καὶ γινώσκουσι καλῶς, ὅτι δηλ. πλεῖστα καὶ μέγιστα μέλη ἀρχιτεκτονικὰ τῶν Προπυλαίων, βαρβάρως ποτὲ ἐντειχισθέντα εἰς τὸν πυργήρη ἐκεῖνον ὄγκον, ἐξήχθησαν καλῶς, ὡσαύτως δὲ καὶ σπουδαῖαι ἐπιγραφαὶ ἱκαναὶ καὶ γλυπτά τινα ὄχι ὅλως λόγου ἀνάξια, τὸ δὲ μέγιστον, ἀνεδείχθη ἡ ἑτέρα τῶν πτερύγων τοῦ Μνησικλείου ἀρχιτεκτονήματος κατὰ τὸ ἀρχικόν της σχέδ ον καὶ ἀποκατέστη ἡ Ἑλληνικὴ φυσιογνωμία τοῦ τηλαυγοῦς προσώπου τῆς ἀκροπόλεως καθαρὰ καὶ ἀμιγὴς παντὸς ὀθνείου, ἐφ' οἷς πᾶσι χάριν ὁμολογοῦμεν εἰς τὸν αἴτιον.

Ἐγένοντο καὶ κατὰ τὴν δεκαοκταμηνίαν ταύτην ἀ γ ο ρ α ὶ ἀ ρ χ α ί ω ν ἔργων τέχνης καὶ ἐπιγραφῶν πρὸς πλουτισμὸν τοῦ Μουσείου τῆς Ἑταιρίας, τοῦ ἐν τῷ Βαρβακείῳ. Τὸ δαπανηθὲν ποσὸν εἶναι δρ. 3893:50. Ὀλίγα δὲ σχετικῶς πρὸς ἄλλα ἔτη ἠγοράσθησαν ἀρχαῖα, τὸ μὲν διότι ὀλίγα ἐν γένει ἄξια λόγου ἐκομίσθησαν εἰς ὄψιν τοῦ Συμβουλίου, τὸ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

δὲ διότι δὲν συνεφωνήσαμεν μετὰ τῶν πωλητῶν,τιμιουλκούντων ὑπερμέτρως. Τὸ νὰ ἔρχωνται ὀλίγα εἰς ὄψιν τοῦ Συμβουλίου ἀρχαῖα ἔχει αἰτίαν διττήν· πρώτην, ὅτι ἁπλοϊκοί τινες κάτοχοι ἀρχαίων φοβοῦνται πάνυ παραλόγως τὴν Ἑταιρίαν ὡς τινα ἀρχήν, δυναμένην ὅθεν καὶ κατάσχεσιν νὰ κάμνῃ τῶν παρ' ἰδιώταις ἀρχαίων ἄνευ ἀποζημιώσεως· δευτέραν δέ,ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἀρχαιοκάπηλοι,οἱ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν ἀρχαίων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν παρανόμως διενεργοῦντες, ἔχουσι παρὰ τοῖς πολλοῖς ἤδη πρὸ καιροῦ διαβεβλημένον τὸ Συμβούλιον τῆς Ἑταιρίας, ὅτι τάχα δὲν προσφέρει δικαίας τιμάς. Οὐδέτερον τούτων ἀληθεύει.

Ἀνοίγει δὲ τὸ Μουσεῖον τῆς Ἑταιρίας διά τε τοὺς εταίρους καὶ δι' ἅπαν τὸ κοινὸν τῆς πρωτευούσης δὶς τῆς ἑβδομάδος, δευτέραν καὶ τετάρτην (*), παρεχομένων καὶ πασῶν τῶν εὐκολιῶν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐν αὐτῷ ἀρχαίων, συμφώνως πρὸς τὰ ἀναγεγραμμένα ἐν τῷ ἐλευθερίῳ ὀργανισμῷ τῆς Ἑταιρίας. Ἀλλ' ὀλίγοι ἐκ τῶν ἡμετέρων φοιτῶσιν εἰς τὸ Μουσεῖον καὶ οὗτοι χάριν ἁπλῆς περιεργείας, ὄχι δὲ χάριν σπουδῆς, πολὺ δὲ πλειότεροι ξένοι Εὐρωπαῖοι, οἵτινες καὶ ἀντιγράφουσι συχνὰ καὶ σχεδιάζουσι καὶ ἀποτυποῦσι. Δὲν ἠξεύρομεν δέ, πότε τούτους θὰ μιμηθῶσι καὶ οἱ ἡμέτεροι λόγιοι καὶ τεχνῖται, οἷον γλύπται, ζωγράφοι, φωτογράφοι. Ἂς ἐλπίζωμεν ὅμως τοῦτο ἐκ τῆς ἀποτελειώσεως τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων Ἐθνικοῦ Μουσείου, ἔνθα ποτὲ συγκομισθέντα πάντα τῶν Ἀθηνῶν τὰ ἀρχαῖα, τά τε τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἑταιρίας, καὶ διευθετηθέντα καλῶς θέλουσι κατὰ τὸ πιθανὸν πλειοτέρους προσελκύει θεατὰς καὶ διεγείρει τὴν νῦν παρ' ἡμῖν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κοιμωμένην αἴσθησιν τοῦ ἐν τῇ τέχνῃ καλοῦ. Ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, ἡ ἀποτελείωσις τῆς μνησθείσης οἰκοδομῆς, ἤ, ἀκριβέστερον εἰπεῖν, τῆς

(*) Τὸν μὲν χειμῶνα ἀπὸ 2—4 ὥρ. μ. μεσημβρ. τὸ δὲ θέρος ἀπὸ 3-5.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

μιᾶς αὐτῆς γραμμῆς τῆς τοῦ προσώπου, ἐνῷ τὸν προπαρελθόντα Νοέμβριον τοῦ 1874 ἐφαίνετο πάνυ προσεχής, ἐπισπεύδοντος τὸ πρᾶγμα ἀξιεπαίνως καὶ ἐξευρίσκοντος τοὺς πρὸς τοῦτο πόρους τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, καὶ ἐνῷ εἶχε γίνει ἔναρξις εἰσκομιδῆς ἀρχαίων καὶ διευθετήσεως, ὅτε καὶ τὰ ἐκλεκτότερα τῶν ἐν τῷ Βαρβακείῳ λιθίνων ἐκεῖσε μετεκομίσθησαν, αἴφνης τὸν Ἀπρίλιον τὰ πάντα ἐσταμάτησαν, καὶ ἄδηλον πότε πάλιν θὰ ἐπαναληφθῇ ἡ εὐκταία ἐνέργεια. Χρέος εἶχε ταῦτα τὸ Συμβούλιον νὰ δηλώσῃ εἰς τοὺς συνηγμένους ἐνταῦθα ἑταίρους, ἵνα καὶ αὐτοί, καθ' ὅσον ἰδίᾳ ἕκαστος δύναται, συντελέσωσι μετὰ τοῦ μέλλοντος Συμβουλίου πρὸς τὴν τοῦ τόσον ποθητοῦ καὶ ἀπαραιτήτου ἔργου ἐκτέλεσιν, τὴν εὐπρεπῆ καὶ ἀσφαλῆ ἀποκατάστασιν τῶν ἀξίων λόγου ἀρχαίων τῆς τε Ἑταιρίας καὶ τοῦ Κράτους, παρακινοῦντες παντὶ τρόπῳ καὶ ὡς ὑπουργοὶ καὶ ὡς βουλευταὶ καὶ ὡς δημοσιογράφοι καὶ ὡς πολῖται ἐν γένει φιλόκαλοι τὴν Κυβέρνησιν νὰ μὴ ἀναβάλλῃ ἐπὶ πλέον τὴν τελείωσιν τοῦ Μουσείου. Ὡς νῦν ἔχουσι τὰ πράγματα, εἶναι πολὺ τῷ ὄντι λυπηρὸν νὰ βλέπῃ τις κατακείμενα ἀτάκτως ἐν τῷ νέῳ Μουσείῳ τὰ πλεῖστα τῶν μετακομισθέντων ἀρχαίων ἐκ τοῦ Θησείου, ἐκ τῆς Ἀδριανείου στοᾶς, ἐκ τοῦ ὡρολογίου τοῦ Ἀνδρονίκου Κυρρήστου καὶ ἀλλαχόθεν, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἐκ τοῦ Βαρβακείου, ὡς εἴπομεν. Ταῦτα ἐν ταῖς πρότερον αὐτῶν θέσεσιν εἶχάν τινα τοὐλάχιστον τάξιν, πολλὰ μάλιστα ἦσαν καὶ ἐν καταλόγοις ἐντύποις περιγεγραμμένα παρ' ἀλλογενῶν καὶ ἠδύναντο εὐχερῶς πως νὰ μελετῶνται παρὰ τῶν φιλαρχαίων. Τώρα καὶ αὐτὴ ἡ εὐκολία ἐξέλιπεν, ἀναμιχθέντων τόσων διαφόρου προελεύσεως ἀρχαίων καὶ συσσωρευθέντων ἐν ἑνὶ τόπῳ ἄνευ νέας κατατάξεως. Ἐσχεδιάσθη μὲν ἡ κατάταξις, ὡς ἀπῃτεῖτο, καὶ ἤρξατο καὶ ἡ κατ' αὐτὴν ἵδρυσις, ὡς προείπομεν, ἀλλ' ἀπὸ ἐννέα μηνῶν οὐδὲν περαιτέρω διευθετήθη, μόνον

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

δ' ἐκ διαλειμμάτων ἡ ἄτακτος καὶ ἄλλων ἀρχαίων συσσώρευσις ἐκεῖ ἐπήρχετο, ὡς ἑκάστοτε ἠναγκαζόμεθα. Οὕτω ἐσχάτως, ἐπειδὴ ἐν τῷ Βαρβακείῳ ἦτο στενοχωρία διὰ τὰς αὐξηθείσας τῶν φοιτώντων μαθητῶν τάξεις, ἠναγκάσθη ἡ Ἑταιρία νὰ κενώσῃ δύο ἐκ τῶν τοῦ Μουσείου δωματίων καὶ τινὰ μὲν τῶν ἀρχαίων της νὰ συμπυκνώσῃ ὅπως δήποτε ἐν τοῖς ἄλλοις δωματίοις καὶ ἐν τοῖς σκοτεινοῖς ὑπογείοις, ἄλλα δὲ μετακομίσασα εἰς τὸ νέον Μουσεῖον ν' ἀποθέσῃ ὅπως ἔτυχε. Τούτου τοῦ κακοῦ, κύριοι, «πάντας ἡμᾶς δεῖ τέμνειν φάρμακον»,ἵνα μὴ καὶ ὑπὸ τῶν ξένων ψεγώμεθα. Μεθ' ὅλα ταῦτα βλέπομεν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ κράτους ὅτι ἐσημειώθησαν 12 χιλιάδες δραχμῶν διὰ μετακόμισιν καὶ ἀνίδρυσιν ἀρχαίων ἐν τοῖς Μουσείοις· ἀλλὰ τοῦτο τὸ ποσὸν ἀρκεῖ διὰ τοιαῦτα ἔργα ;

Δωρεαὶ ἀρχαίων εἰς τὸ τῆς Ἑταιρίας Μουσεῖον ἐγένοντό τινες καὶ τὴν δεκαοκταμηνίαν ταύτην, ὡς καὶ τὰ παρελθόντα ἔτη, παρὰ διαφόρων ἐν Ἀθήναις καὶ ἀλλαχοῦ κατοικούντων ὁμογενῶν καὶ ἀλλογενῶν, ὧν τὰ ὀνόματα θὰ περιληφθῶσιν εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην, ὅταν τυπωθῇ· ἀνεγράφοντο δὲ μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ ἐν ταῖς δηλώσεσιν, ἃς τὸ γραφεῖον τῆς Ἑταιρίας κατεχώριζεν ἑκάστοτε εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς πρωτευούσης. Ἐξαιρέτου δὲ μνείας ἀξιοῦμεν ἐνταῦθα τέσσαρα δῶρα· ά. τὸν διπρόσωπον Διόνυσον ἐν σχήματι Ἑρμοῦ τῆς τετραγώνου ἐργασίας, ὃν ἡ Α.Μ. ὁ βασιλεὺς ἀνασκάψας ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ σταδίῳ τέως μὲν ἐφύλαττεν ἐν τοῖς ἀνακτόροις, πρὸ δέκα δὲ μηνῶν προσήνεγκε τῇ Ἑταιρίᾳ. Ὁ Ἑρμῆς οὗτος ἤδη καὶ ἱδρύθη ἀξιοπρεπῶς ἐν τῷ νέῳ Μουσείῳ· β'. τὰ διάφορα χρυσᾶ, ἀργυρᾶ καὶ ἄλλης ὕλης ποικίλα ἀρχαῖα, τὰ ὁποῖα ἡ Ἐθνικὴ τῆς Ἑλλάδος Τράπεζα πρὸ τῶν πυλώνων τοῦ καταστήματός της εἶχεν ἀνασκάψει πρὸ 10 ἐτῶν καὶ πρὸ ὀλίγου εἰς τὸ Βαρβάκειον προσήνεγκεν· γ'. μίαν μαρμαρίνην Ἀθηνᾶς προτομὴν κολοσσιαίου μεγέθους,

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

ἣν ὁ ἐνταῦθα φιλέλλην Ἐνρ. Τράϊμπερ προσήνεγκεν· δ'. ἕνα βωμόν, ἀρχαϊκὰς ἔχοντα γλυφάς, ὃν ἡ ἐνταῦθα συμπολῖτις ἡμῶν Εὐανθία Θ. Καντσιλλιέρη προσήνεγκεν.

Ἐν τῇ συντάξει τοῦ λεπτομεροῦς καταλόγου τῶν τῆς Ἑταιρίας ἀρχαίων ἐφθάσαμεν νῦν μέχρι τοῦ γενικοῦ ἀριθμοῦ 7500. Πρὸ δεκαοκτὼ δὲ μηνῶν ἢ μᾶλλον, ὅτε ἐτυποῦτο ἡ τελευταία ἡμῶν λογοδοσία, ὁ ἀριθμὸς ἦτο 6920.(*) Μένουν δ' ἔτι πολλὰ νὰ καταγραφῶσιν εἰς τὸν κατάλογον, περὶ ὧν ὅμως ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Ἑταιρίας αἱ πρόχειροι σημειώσεις.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρίας ηὔξησε κατὰ 28 τόμους καὶ φυλλάδια τὴν δεκαοκταμηνίαν ταύτην, ὧν τὰ μὲν 17 ἐδωρήθησαν αὐτῇ παρ' ἀλλογενῶν, 6 δὲ παρ' ὁμογενῶν, 5 δὲ ἠγοράσθησαν. Πίναξ αὐτῶν θὰ προσαρτηθῇ εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην, ὅταν τυπωθῇ.

Τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος, τῆς ἀπὸ ἐτῶν ἐκδιδομένης ἐξ ὀνόματος τῆς Ἑταιρίας καὶ δαπάνῃ τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἐξεδόθη οὐδὲ ἓν φυλλάδιον κατὰ τὸ διά-

(*) Μέχρι τῆς σήμερον, 20 Μαρτίου 1876, ἡμέρας, ὅτε ἐκτυποῦται τὸ παρὸν φύλλον, ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν καταλελεγμένων ἀρχαίων ἀνέβη εἰς 7761, καὶ σύγκειται ἐκ τῶν ἑξῆς κατὰ ὕλην εἰδικῶν ἀριθμῶν· λιθίνων 2412, χαλκῶν 699, σιδηρῶν 37, μολυβδίνων 611, ἀργυρῶν 30, χρυσῶν 92, ὀστεΐνων 63, ὑαλίνων 147, διαφόρων ὑλῶν ἀναμίκτων (οἷον γύψου, ξύλου κτλ.) 104, πηλίνων ἀγγείων 1909, πηλίνων μορφῶν 661, πηλίνων λύχνων 396, πηλίνων σκευῶν 200, πηλίνων τύπων ἤτοι μητρῶν 79, θραυσμάτων πηλίνων 202, πυραμιδοειδῶν καὶ κωνοειδῶν πηλίνων 95, φακοειδῶν καὶ ἀρτοειδῶν πηλίνων 20, λαβῶν ἀμφορέων ἐνεπιγράφων 4. Ἰστέον δέ, ὅτι αἱ λαβαὶ ἀμφορέων αἱ ἐνεπίγραφοι (ἐκ Ῥόδου, Θάσου, Πάρου, Κνίδου, Κολοφῶνος καὶ ἄλλων τόπων) συμποσοῦνται νῦν περὶ τὰς 9 χιλιάδας, ἐξ ὧν μέγα μέρος ἐξεδόθη ὑπὸ A. Dumont ἐν τῷ βιβλίῳ Inscriptions céramiques de Grèce. Paris, 1871. Νομίσματα δὲ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ τῆς Ἑταιρίας Μουσείῳ, ἂν καὶ εἰσέτι ὄχι διατεταγμένα, χρυσᾶ μὲν 19, τὰ πλεῖστα Ῥωμαϊκὰ καὶ Βυζαντινά, ἀργυρᾶ δὲ καὶ τῶν ἐκ τοῦ κράματος potin ἢ billon περὶ τὰ 600, χαλκᾶ δὲ ὑπὲρ τὰς 10 χιλιάδας.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

στημα τῆς δεκαοκταμηνίας ταύτης, (*) διότι ὀλίγιστοι τῶν ἡμετέρων ἢ μᾶλλον οὐδὲ εἷς εἰδικῶς καὶ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν ἀσχολεῖται, ὅπως τοῦτο γίνεται ἐν ἄλλοις ἔθνεσι μεγάλοις. Μέγα ἔθνος καὶ ἡμεῖς νὰ γίνωμεν διὰ μιᾶς καὶ νὰ ἔχωμεν οὕτω πολλοὺς τοὺς καὶ εἰς τὰς εἰδικωτάτας τῶν ἐπιστημῶν αὐθορμήτως ἀσχολουμένους, βέβαια δὲν εἶναι δυνατόν, ἅτε παρὰ φύσιν· ἀλλὰ διά τινος ἴσως περιτεχνήσεως ἐν τῇ χρήσει τῶν ὅσων δήποτε τωρινῶν ἡμῶν μέσων πιθανὸν τινὲς τῶν ἐπαισθητοτέρων ἐπιστημονικῶν χρειῶν νὰ θεραπεύωνται. Ὅθεν ἐπειδὴ καὶ ἄλλοτε ἐν ταῖς λογοδοσίαις τοῦ Συμβουλίου τὸ δυσάρεστον τῆς ἀραιᾶς ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος ὡμολογήθη, τινὲς τῶν ἑταίρων ἐν τῇ συνελεύσει, τῇ πρὸ 18 μηνῶν συγκροτηθείσῃ,ἐπρότειναν «νὰ δαπανῶνται ἐκ τοῦ ταμείου τῆς Ἑταιρίας χρήματα πρὸς μίσθωσίν τινος, ὅστις ν' ἀσχολῆται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν σύνταξιν ἄρθρων διὰ τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐφημερίδα, ἵνα ἐκδίδεται αὕτη συχνότερον.» Ἀλλ'ὁ τοιοῦτος μισθωτὸς καὶ διαθέσιμος πρὸς τοιοῦτο ἔργον εὑρίσκεται ἆρά γε εὐκόλως;

Λέγομεν τώρα καὶ ὅσα ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας κατὰ τὸ διάστημα τῆς δεκαοκταμηνίας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ βασιλείου κατὰ τὸ δυνατὸν ἐπράχθησαν ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων, χορηγούσης πρὸς τοῦτο τῆς Κυβερνήσεως τῇ Ἑταιρίᾳ συνδρομὴν ἐτησίαν. Δύο δὲ εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν της μέχρι πρὸ τεσσάρων μηνῶν εἰς τὰ ἔργα ταῦτα ἡ Ἑταιρία ἀποστόλους, τὸν Ἀθ. Δημητριάδην, πρώην ὑπότροφον τῆς Κυβερνήσεως, σπουδάσαντα ἐν Εὐρώπῃ ἀρχαιολογίαν καὶ ἐπανελθόντα, καὶ τὸν ἤδη καὶ πρότερον γνωστὸν ὑμῖν Παν. Σταματάκην. Αἱ δυσκολίαι δὲ ἃς ἀπήντων εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἔργων

(*) Τὸ ποσὸν δρ. 1636·95, τὸ σημειούμενον ἐν τῷ ἐφετεινῷ ἰσολογισμῷ, ὡς δαπανηθὲν δι'ἔκδοσιν ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος,εἶναι διὰ τὸ ΙΖ΄. φυλλάδιον, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ πρὸ 18 μηνῶν λογοδοσίᾳ ἀνεφέραμεν ὡς ὃν ὑπὸ τὰ πιεστήρια καὶ τὸ ὁποῖον εὐθὺς μετὰ τὴν τύπωσιν τῆς λογοδοσίας ἐξεδόθη.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

των οἱ ἀπόστολοι οὗτοι ἦσαν ἄπειροι, κυριολεκτικῶς εἰπεῖν, αἱ πλεῖσται παρὰ τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν πολιτικῶν τε καὶ στρατιωτικῶν ἐμβαλλόμεναι, διότι αἱ κομματικαὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐνέργειαι ἀκμάζουσι δυστυχῶς χάριν ἀτομικῶν ὠφελημάτων, καὶ τὸν μὲν τοῦ νόμου ἐκτελεστὴν ἀσθενῆ ἀποδεικνύουσι, τοὺς δὲ παρανομοῦντας ἰσχυρούς. Οὔτε δὲ προπηλακισμοὶ οὔτε ἀπειλαί καὶ βία παρ' ἀρχῶν ἔλειψαν κατὰ τῶν ἀποστόλων τῆς Ἑταιρίας. (*) Καὶ δρόμους ἔπειτα κατὰ συνέπειαν τηλεγραφημάτων τὸ Συμβούλιον ἐδῶ ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἔκαμνεν εἰς τὰ ὑπουργεῖα συχνούς,καὶ ἔγγραφα ἐπ' ἐγγράφων συνέττατεν ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ νόμου, καὶ εἰς τὸν Βασιλέα αὐτὸν μετὰ ἱκετηρίας ἐν σώματι ἠναγκάζετο νὰ παρουσιάζηται ἐπ' ἐλπίδι μικρᾶς ἀνέσεως. Δὲν ἔπαυσε δὲ αὔτη ἡ κατάστασις καὶ ἀφοῦ ἡ Κυβέρνησις ἐκπληροῦσα ὁπωσδήποτε παλαιὰν τῆς Ἑταιρίας εὐχήν, ἀμφοτέρους τοὺς προῤῥηθέντας ἀποστόλους περὶ τὰ μέσα Ἀπριλίου καὶ ἐφόρους ἐμμίσθους τοῦ κράτους διώρισε, τὸν μὲν τῆς Πελοποννήσου, τὸν δὲ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἐξ οὗ διορισμοῦ προσεδοκᾶτο μεῖζόν τι, ἐνίσχυσις τῆς νομίμου ἐνεργείας των, ἥτις ὅμως δὲν ἦλθεν ἔτι, οὐδὲ θὰ ἔλθῃ ἐν ὅσῳ πολλοὶ τῶν πολιτῶν εἰς ἄθλια συμφέροντα ἀποβλέποντες τῆς εὐεξίας τοῦ ὅλου πολιτικοῦ σώματος ἀμελοῦσιν, ἡ δὲ κεντρικὴ ἐξουσία εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῶν ἑκασταχοῦ δυνατῶν ὑπενδίδει, ζωὴν ἑαυτῇ πρόσκαιρον ποριζομένη. Ὁπωσδήποτε ὅμως οἱ ἔφοροι, καί περ μένοντες ἀνυποστήρικτοι συνήθως παρ' ὧν ἔδει, ἐνήργησαν διὰ τοῦ ζήλου των ἐνίοτε σωτήρια ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων. Ἀπὸ δὲ τεσσάρων μηνῶν μόνον τὸν Σταματάκην εἶχεν ἡ Ἑταιρία εἰς τὴν διάθεσίν της, διότι εἰς τὸν Δημητριάδην ἰδιαιτέραν, ὡς γνωστόν, ἡ Κυβέρνησις ἐνεπιστεύθη ὑπηρεσίαν ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου.

(*) Οἷον ἐν Σπάρτῃ καὶ ἐν Θήβαις, ἐν δυσὶ δηλ. πόλεσιν, ἔνθα τόσα ἀπὸ ἐτῶν ἐνεργεῖ ἡ Ἑταιρία, σεβομένη τὸ ἀρχαῖον ἀξίωμά των.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

Ἀνασκαφὴ τάφων ἐγένετο ἐν Τ α ν α γ ρ ᾳ τ ῆ ς Β ο ι ω τ ί α ς, διαρκέσασα μῆνας ὅλους καὶ ἐκτελεσθεῖσα καὶ εἴς τινας ἀπωτέρω θέσεις, ὡς Κοκκάλι, Μπαλῆ, Σωληνάρι, Λιάτανην, Μπράτσι κ. λ. Μνήματα ἐπιτάφια ὀρθὰ καὶ ἔμπεδα κατὰ χώραν οὐδαμοῦ εὑρέθησαν. Οἱ δὲ τάφοι αὐτοὶ διαφόρων ὄντες χρόνων καὶ διαφόρου κατασκευῆς, ὄχι σπανίως καὶ ἐξ ἐπιτυμβίων λίθων ἄλλων προγενεστέρων συγκείμενοι, περιεῖχον πρὸς τοῖς ὀστοῖς καὶ ποικίλα κτερίσματα. Ἐξήχθησαν λοιπὸν πολλὰ ὀπτῆς γῆς εἰδώλια διαφόρων σχημάτων καὶ διαφόρου τέχνης, ὡσαύτως ἀγγεῖα κεράμεα, σπανίως ταῦτα ἔχοντα γραφὰς καὶ ἐπιγραφάς, ἔπειτα ἐπιτύμβιαι στῆλαι ἐνεπίγραφοι τὸ πολύ, σπανίως γλυπταί, τέλος καὶ ἀλλοῖά τινα ἀρχαῖα, οἷον σκεύη καὶ ἐργαλεῖα ἢ κοσμήματα μετάλλινα, ὧν τὰ μὲν ἐκομίσθησαν εἰς τὸ ἐνταῦθα Μουσεῖον τῆς Ἑταιρίας, τὰ μικρά, τὰ δὲ μεγάλα καὶ βαρέα κατετέθησαν εἰς τὴν ἐν Τανάγρᾳ Συλλογήν, καταγραφέντα ἀκριβῶς καὶ τακτικῶς παραδοθέντα, ὡς καὶ ἄλλοτε. (*)

Αἱ πλεῖσται τῶν ἀνασκαφῶν ἐγένοντο ἐπὶ δημοσίου ἐδάφους, τινὲς δὲ καὶ ἐπὶ ἰδιωτικοῦ, συναινέσει τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ λάβωσι τὰ ἡμίση ἐκ τῶν εὑρεθησομένων κτερισμάτων, τὰς δ' ἐπιγραφὰς καὶ τ' ἀνάγλυφα νὰ καταθέσωσιν ἐν τῇ ἐκεῖ Συλλογῇ. Ἔπειτα τινῶν μὲν τῶν εὑρεθέντων ἐγένετο κατὰ ταῦτα ἡ διανομή, τινῶν δὲ ἄλλων, καθ' ὅσον ἐνέκρινε τὸ Συμβούλιον, ἠγοράσθη καὶ τὸ ἥμισυ, τὸ ἀνῆκον τοῖς ἰδιοκτήταις, ἀντὶ εὐλόγου ἀποζημιώσεως. Περὶ τῆς ποιότητος τῶν εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἀποκτηθέντων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γένῃ ἐνταῦθα λόγος λεπτομερής. Ἀρκεῖ μόνον νὰ εἴπωμεν, ὅτι εἰδώλια ἐξόχου καλλονῆς, ὁποῖα διαθρυλοῦνται ἀπὸ 2—3 ἐτῶν εὑρεθέντα ὑπὸ ἀρχαιοκαπήλων καὶ πωληθέντα εἰς ξένα Μουσεῖα καί τινας ἐνταῦθα

(*) Περὶ τῶν ἐν Τανάγρᾳ ἀνασκαφῶν βλέπε λεπτομερείας τινὰς ἐν Ἀθηναίου τόμ. γ'. σελ. 164 κ. ἑξ.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

ἰδιώτας, ἡμεῖς δὲν εὕρομεν, ἀλλὰ μόνον τινὰ μετρίως καλὰ καὶ περίεργα, γνησιώτατα δὲ βεβαίως, ἐνῷ ἐκεῖνα τὰ διαθρυληθέντα πολλαχῶς ἐκιβδηλεύθησαν, ὅπως τοῦτο ἐξ αὐτοψίας ἠξεύρομεν καὶ βεβαιοῦμεν. Αἱ δὲ πολλαὶ ἐπιγραφαί, αἱ εὑρεθεῖσαι καὶ διασωθεῖσαι ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας,εἶναι ὁμολογουμένως πολυτιμότατον κτῆμα τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐπιστήμῃ, συμβάλλουσαι μεγάλως εἰς γνῶσιν πληρεστέραν τοῦ ἀρχαίου βίου καὶ μάλιστα τῆς ἀνεξαντλήτου ποικιλίας τῶν Ἑλληνικῶν διαλέκτων. Ἐκ τῶν γλυπτῶν λίθων ἓν ἀρχαϊκῆς τέχνης ἐπιτύμβιον ἐπίθημα εἶναι ἀξιόλογον, ἐκ δὲ τῶν ποικίλων ἄλλων ἀρχαίων μνημονευτέα εἶναι ἐργαλεῖά τινα χειρουργικὰ χαλκᾶ καλῆς διατηρήσεως καὶ μία εὐμεγέθης λίθος τῶν τιμίων, ἴσως ἐκ πόρπης, ἔχουσα γλυφὴν Ἀρτέμιδος.

Ἐγένετο καί τις μικρὰ σκαφὴ ἐν θέσει Σωρῷ παρὰ τὸ χωρίον Μουσταφάδες οὐ μακρὰν τῆς Τανάγρας, ἔνθα ἐρείπιόν τι ἐφάνη καὶ ἐξ αὐτοῦ διάφοροι γλυπτοὶ λίθοι ἐξήχθησαν. Πιθανῶς δὲ ἦτό ποτε αὐτοῦ ἱερὸν ἀρχαῖον, εἰς ὃ οἱ εὐσεβεῖς πολλὰ ἀναθήματα μικρὰ ἀφιέρουν, ὧν τώρα τὰ λείψανα εὑρέθησαν. Εἷς τῶν αὐτοῦ εὑρεθέντων ἐνεπιγράφων λίθων ἀναφέρει τὴν Μητέρα θεῶν.

Καὶ ἐν Θήβαις ἐγένοντο ζητήσεις τινές, ὄχι κυρίως ἀνασκαφαί, ἐξ ὧν παρήχθησαν εἰς φῶς ἀγνοούμεναι τέως ἐπιγραφαὶ πλείστου ἄξιαι λόγου καὶ κατετέθησαν ἐν τῇ αὐτόθι Συλλογῇ (*), ἧς τὴν ἐπιμέλειαν ἐμπεπιστευμένος εἶναι ὁ ἐπαρχιακὸς δημοδιδάσκαλος Ἐπαμ. Κορμοάντζος, ἀνὴρ ζηλωτὴς τῶν προγονικῶν μνημείων.

Τοιαῦται συζητήσεις ἐγένοντο καὶ ἐν Θίσβῃ καὶ ἐν Ἁλαῖς τῆς Λοκρίδος καὶ ἐν Δένδρᾳ, καὶ ἐν Ἁγίοις Ταξιάρχαις τῆς Βοιωτίας παρὰ τὸ χωρίον Χόστεια καὶ ἐν Λεβαδείᾳ καὶ ἐν Μεσογείοις

(*) Ἴδε τὰ περὶ αὐτῶν ἐν Ἀθηναίου τόμῳ γ΄. σελ. 477 κ. ἑξ.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

Ἀττικῆς καὶ ἐν Σπάρτῃ, (ἔνθα καὶ Μουσεῖον ἐκτίσθη τὸν παρελθόντα χειμῶνα παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὰ ἐπιμελείᾳ καὶ δαπάνῃ τῆς Ἑταιρίας συναχθέντα ἀρχαῖα·) καὶ ἐν Κορώνῃ τῆς Μεσσηνίας, καὶ ἐκ πάντων τούτων τῶν μερῶν ἐπιγραφαὶ σημαντικαί, ὡσαύτως δὲ καὶ γλυπτά τινα (*) παρήχθησαν ἄξια λόγου, μαρτυροῦντα τὴν μετὰ πεφωτισμένου ζήλου ἐνέργειαν ἀμφοτέρων τῶν ἀποστόλων τῆς Ἑταιρίας. Τινὰ τούτων ἤδη ἐδημοσιεύθησαν ἐνταῦθα. Ἡμεῖς δ᾽ ἐδῶ τῶν ἄλλων μερικοτήτων ἐξ ἀνάγκης πολλῆς ἀφιστάμενοι, λέγομεν μόνον, ὅτι ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν ὡρίσθησαν θέσεις δύο ἀρχαίων πόλεων τέως ἀμφισβητούμεναι, ἡ τῆς Ὑήττου καὶ ἡ τῆς Χορσείας.

Ἐν δὲ Νέᾳ Κορίνθῳ κατὰ τὸ νοτιοδυτικὸν αὐτῆς μέρος ἐγένετο τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον ἀνασκαφὴ 107 τάφων, ἐπιστατούντων δύο μελῶν τοῦ Συμβουλίου, τοῦ Σπυρ. Φιντικλέους καὶ τοῦ Ἰω. Παπαδάκη, οἱ ὁποῖοι τότε εἶχον σταλῆ ἐκεῖσε παρὰ τῆς Κυβερνήσεως δι᾽ ἄλλην τινὰ δημοσίαν ὑπηρεσίαν, ἠδυνήθησαν δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀνασκαφὴν νὰ ποιήσωσιν. Ἐξήχθησαν ἐκ τῶν τάφων περὶ τὰ 300 ἀγγεῖα κεράμεα, ὧν τὰ πλεῖστα ἀρχαϊκά, οὐκ ὀλίγα δὲ ἔχοντα κοσμήματα καὶ γραφάς. Ἐδαπανήθησαν δρ. 380:75.

Τὸ Συμβούλιον ἐχορήγησε μικρόν τι ποσὸν (δρ. 150) καὶ εἰς τὸν φοιτητὴν Κλῶνα Στέφανον, τὸν συναγαγόντα (καθ᾽ ἃ ἐρρέθη ἐν τῇ τελευταίᾳ λογοδοσίᾳ) τὰς τῆς νήσου Σύρου ἐπιγραφάς, ἵνα εὐκολυνθῇ ἡ ἔκδοσίς των, καὶ οὕτως ἐξεδόθησαν αὗται ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ, ὅπερ ἀσμένως οἱ ἀρχαιολογοῦντες ἀπεδέχθησαν.

Τέλος ἐν τῇ λογοδοσίᾳ ταύτῃ μνημονευτέον κρίνομεν καὶ τόδε, ὅτι τὸ περὶ τῆς Ὀλυμπιακῆς συμβάσεως ὑπόμνημα τὸ συνταχθὲν παρὰ τοῦ Συμβουλίου καὶ ἐγκριθὲν παρὰ τῆς

(*) Ἰδίως ἐν λίαν ἀρχαϊκὸν ἀνάγλυφον ἐκ Θεσπιῶν. ἴδε Ἀθηναίου τόμ. δ΄. σελ. 107.

3

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν ἑταίρων τῆς 24 Νοεμβρίου 1874 ἀπεστάλη πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν τῇ 27 τοῦ αὐτοῦ μηνός, καὶ ἔντυπον διενεμήθη τὸ αὐτὸ εἰς πολλοὺς βουλευτὰς ἰδίᾳ (*) ἀλλὰ πάντες ἠξεύρετε, ὅτι δι' ὅλου δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν. Ἡ Ἑταιρία τὸ ἐπ' αὐτῇ ἐξεπλήρωσε τὸ χρέος της τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐπιστήμην.

Τοσαῦτα εἶχε νὰ εἴπῃ τὸ Συμβούλιον. Ἡ δὲ Συνέλευσις τῶν ἑταίρων ἂς κρίνῃ.

Μετα ταῦτα παρελθὼν ὁ ταμίας τῆς Ἑταιρίας κος Παν. Ἐμμ. Γιαννόπουλος ἔλεξε τάδε.

Κύριοι·

Τὸ φύλλον λογαριασμοῦ, ὃ φέρετε ἀνὰ χεῖρας, παριστάνει τὴν διαχείρισιν τοῦ ὑμετέρου διοικητικοῦ συμβουλίου καὶ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῶν τῆς Ἑταιρίας· ἡ ἐπιγραφὴ αὐτοῦ «Ἰσολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων ἀπὸ Ἰουνίου 1874 μέχρι 31 Δεκεμ. 1875» ἤτοι διαχείρισις μηνῶν δέκα ὀκτώ, ἔχει ἱστορίαν τινά, ἣν ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἀφηγηθῶ ἐν συντομίᾳ.

Ἡ ἡμετέρα Ἑταιρία συστηθεῖσα τὸ 1837, διῆλθε πρῶτον βίον περίπου δεκαπενταετῆ, ἀριθμοῦσα τότε μεταξὺ τῶν ἐπιτίμων προέδρων, ἀντιπροέδρων καὶ ἐπιτίμων μελῶν αὐτῆς, κεφαλὰς ἐστεμμένας, ὑψηλῆς περιωπῆς ἄνδρας καὶ ἄκρους λογίους, ἀλλὰ καὶ εὐεργέτας τινάς, οἰκονομικῶς ὑποθάλποντας τὴν ζωὴν αὐτῆς, ἐπιληφθείσης καὶ ἐκτελεσάσης σπουδαίας ἐργασίας ἐν τῇ Ἀκροπόλει· καὶ μόλον τοῦτο ἐβιάσθη νὰ κοιμηθῇ, οἰκονομικῶν λόγων ἕνεκα.

Κατὰ τὴν πρώτην ἐκείνην περίοδον ὀρθὸν ἐκρίθη, ἵνα αἱ

(*) Ἐτυπώθη καὶ χάριν τοῦ κοινοῦ ἐν τῇ «Ἐφημερίδι» τῆς 3 Δεκεμβρίου 1874, ἀρ. 429.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

ἐτήσιαι συνελεύσεις τῶν ἑταίρων γίνωνται ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἐντὸς καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν ὑπερηφάνων ἐρειπίων τοῦ ἐνδοξοτέρου καὶ σεβασμιωτέρου τῶν μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, τοῦ Παρθενῶνος, καὶ κατὰ μῆνα Μάϊον, ἀντιστοιχοῦντα περίπου πρὸς τὴν ἐποχὴν τῶν ἀρχικῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων· ἀλλ᾽ αἱ συναθροίσεις ἐκεῖναι πολυάριθμοι κατ᾽ ἀρχὰς καὶ ἐκ θεατῶν μᾶλλον πολλῶν, ὠλιγόστευσαν εἰς τρόπον, ὥστε ἐκρίθη εὔλογον νὰ μετενεχθῶσιν εἰς τὴν πόλιν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ πρὸς εὔκολον τῶν Ἑταίρων προσέλευσιν.

Ὅτε δὲ κατὰ τὸ 1868 ἀνεβίωσεν ἡ Ἑταιρία ἡμῶν, οἰκονομικῶς μὲν ἐβάδιζεν αὖθις τὴν δύσβατον τῶν πενιχρῶν πόρων ὁδόν, ἀπειλουμένη ἴσως καὶ ὕπνον δεύτερον, ἐὰν δὲν ἐπήρχετο ἡ σπουδαία διὰ μιᾶς προικοδότησις αὐτῆς ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας τῶν φιλαρχαίων. Τῆς μεγάλης ταύτης εὐεργεσίας οἱ καρποὶ ἐτέθησαν βάσις ἀσφαλὴς εἰς τὴν ἔκτοτε ἀνάπτυξιν τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν, προστεθείσης πρὸ ὀλίγου συνδρομῆς ἐτησίας τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργείου. Καθ᾽ ὅσον δ᾽ ἀφορᾷ τὴν ἐμφάνισιν τῶν Ἑταίρων εἰς τὰς συνελεύσεις, ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ γινομένας, σὺν τῷ προϊόντι χρόνῳ κατέστη ἀραιοτέρα· συνέβη δὲ κάποτε ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν συνελθόντων νὰ μὴν ἦναι διπλάσιος τῶν μελῶν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, καὶ τούτων συμπεριλαμβανομένων.

Αἰτία τῆς καταστάσεως ταύτης ἐθεωρήθη ἡ ἐν τῷ ὀργανισμῷ ὡρισμένη τῶν συνελεύσεων ἐποχή, καθ᾽ ἣν οἱ πλείονες τῶν ἑταίρων ἀπέρχονται συνήθως τῶν Ἀθηνῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ἵνα μὴ τὸ ἀρχαιολογικὸν ἔτος τῆς Ἑταιρίας παριστάνῃ μοναδικὴν ἐξαίρεσιν ἀπέναντι τοῦ πρὸς πάντας συμφέροντος καὶ ἀποδεκτοῦ πολιτικοῦ ἔτους, ἡ τελευταία συνέλευσις τοῦ ἔτους 1874 ἀπεφάσισεν ἵνα ἡ διαχείρισις τοῦ διοικ. συμβουλίου παραταθῇ κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ ἰσολογισμοῦ ἐπιγραφὴν «ἀπὸ Ἰουνίου 1873 μέχρι τῆς 31 δεκεμβρ. 1875»

3*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

προβλεφθησομένης ἐν ταῖς ὑπ' ὄψιν λοιπαῖς τροπολογίαις τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Ἑταιρίας καὶ τῆς παραδοχῆς τοῦ πολιτικοῦ ἔτους διὰ τὴν διαχείρισιν καὶ λογοδοσίαν τοῦ συμβουλίου, ἑπομένως καὶ διὰ τὰς γενικὰς συνελεύσεις τῶν ἑταίρων, καὶ ἰδοὺ τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην ἐκπληροῖ σήμερον τὸ συμβούλιόν Σας· ὁ ἕτερος δὲ σκοπὸς τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην θέλουσι προσέρχεσθαι καὶ οἱ ἐν Ἀθήναις ἑταῖροι εὐκολώτερον εἰς τὰς συνελεύσεις, δυστυχῶς δὲν ἐπετεύχθη, ἐὰν κρίνωμεν ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐνταῦθα παρισταμένων, ἀσχέτως πρὸς τὸ ὅτι ἡ συνέλευσις αὕτη, ὡς πρώτη ἐν τοιαύτῃ ἐποχῇ, δὲν ἐσυνειθίσθη ἔτι ὑπὸ τῶν ἑταίρων.

Μετὰ τὰ ἐκτεθέντα ὁ κ. Ταμίας ἀνέπτυξεν εἰς τὰς λεπτομερείας των πάντα τὰ κονδύλια ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Ἰσολογισμοῦ, καθὼς καὶ τὰ τοῦ εἰδικοῦ τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας, αὐξηθείσης εἰς τὸ ῥηθὲν χρονικὸν διάστημα κατὰ δραχ. 57·926:89.

Ὁ εἰδικὸς λογ/σμὸς τῆς ὑπηρεσίας τοῦ λαχείου ἐπιφυλάσσεται εἰς τὸν Ἰσολογισμὸν τῆς νέας διαχειρίσεως, διότι καὶ αἱ πολλαὶ εἰσπράξεις ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἐκκύβευσις καὶ ἡ μετ' αὐτὴν γενικὴ ἐκκαθάρισις γίνονται ἐντὸς τοῦ νέου ἔτους, εἰς ὃ μόλις εἰσήλθομεν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

Μετὰ ταῦτα προέβησαν οἱ ἑταῖροι εἰς ἐκλογὴν τῆς κατὰ τὸν ὀργανισμὸν ἐξελεγκτικῆς τῶν λογαριασμῶν ἐπιτροπῆς καὶ ἐξέλεξαν τοὺς Ἐλευθέριον Ῥηγάδην, Στέφανον Ν. Δραγούμην καὶ Βασίλειον Λάκωνα, καὶ οὕτω διελύθη ἡ Συνέλευσις περὶ μεσημβρίαν.

Τῇ δὲ 8 Φεβρουαρίου 1876 ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ὥρᾳ 10 π. μ. συνελθόντων αὖθις ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ἑταίρων εἰκοσιτεσσάρων, πρῶτον ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς ἀνέγνω τὴν ἑξῆς ἔκθεσιν.

Κύριοι συνέταιροι!

Ἐκτελοῦντες τὴν ἐν τῇ τελευταίᾳ ὑμῶν γενικῇ συνελεύσει ἀνατεθεῖσαν ἡμῖν ἐντολήν, ἐπελήφθημεν καὶ διεξηγάγομεν τὴν ἐξέλεγξιν τῆς ὀκτωκαιδεκαμήνου οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῶν τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, διαχειρίσεως περιλαμβανούσης ἐξαιρετικῶς, πλὴν τῶν συνήθων ἐτησίων εἰσπράξεων καὶ δαπανῶν, καὶ τὰς ἕνεκα τοῦ ἐσχάτως κληρωθέντος λαχείου γενομένας.

Καὶ πρῶτον μὲν ἐξηλέγξαμεν τὴν διαχείρισιν τῆς ἐπὶ τοῦ λαχείου τούτου ἐπιτροπῆς ἐν ἰδίοις βιβλίοις ἐγκατεστρωμένην καὶ ἔχουσαν ἐν συνόψει ὡς ἕπεται·

Ἐκ πωλήσεως 47717 γραμματίων, * πρὸς δραχμὰς 3,36 ἑκάστου, παρήχθησαν δρ. 160329,12

Ἐκ τούτων δ' ἐκρατήθησαν
μὲν λόγῳ προμηθείας δραχμαὶ 14133,30

Εἰσῆλθον δὲ εἰς τὸ ταμεῖον

---

* Σημ. Ἐν τῇ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τυπωθείσῃ ἐκθέσει περὶ τῆς α' κληρώσεως σημειοῦνται ὡς διατεθέντες κλῆροι 47807· ἀλλὰ πρὸ τῆς κληρώσεως ἀκυρωθέντες μεταξὺ τῶν ἀπωλήτων δὲν ἐτέθησαν εἰς τὴν κληρωτίδα 90 κλῆροι (2911-3000). Διὸ ἀφῃρέσαμεν αὐτούς.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

τῆς ἐπιτροπῆς δραχμαὶ	139227,03	
Ἄθροισμα εἰσπράξεων δρ.	153360,33	
Ὀφείλονται δ' ἔτι κατὰ τὰς ἐν τοῖς βιβλίοις σημειώσεις δρ.	6941,20	
Τὸ ὅλον δραχμαὶ		160301,53

Προκύπτει δ' οὕτω διαφορὰ ἐπὶ ἔλαττον δρ. 27,59.

Ἐκ δὲ τῶν εἰσπραχθεισῶν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ λαχείου δραχμῶν 139227,03, α'.) παρεδόθησαν τῷ ταμίᾳ τῆς Ἑταιρίας κατὰ τὰ ὑπ' ἀρ. 196,200,201,206,211 (1875) 2—9, 11 καὶ 12 (1876) διπλότυπα αὐτοῦ δραχμαὶ 137, 812,49, ὧν μόναι δραχμαὶ 60425,74 περιελήφθησαν ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τῶν δεκαοκτὼ παρελθόντων μηνῶν, ἅτε μόναι πρὸ τῆς 31 Δεκεμβρίου 1875 εἰσαχθεῖσαι εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἑταιρίας. β') ἐδαπανήθησαν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς εἰς διαφόρους τοῦ λαχείου ἀνάγκας δραχμαὶ 905,37 καὶ γ') μένουσιν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τῆς ἐπιτροπῆς δραχμαὶ 230 μόνον, ἀναφαινομένου οὕτως ἐλλείμματος δραχμῶν, 279,17, κατὰ τὸν ἑπόμενον πίνακα.

Εἰσαχθέντα εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἑταιρίας δρ.		137812,49
Δαπανηθέντα	»	905,37
Ὑπόλοιπον ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ	»	230
Τὸ ὅλον	»	138947,86
Εἰσεπράχθησαν ἐν ὅλῳ, ὡς ὄπισθεν	»	139227,03
Διαφορὰ ἐπὶ ἔλαττον	»	279,17.

Ἀλλά, καὶ διὰ ταύτην τὴν διαφορὰν καὶ διὰ τὴν ἀνωτέρω σημειωθεῖσαν, μικρὰς καὶ ἀσημάντους ἄλλως ἐν μεγάλῃ καὶ ποικίλῃ διαχειρίσει δυσχεροῦς καὶ πολυπλοκωτάτου ἔργου, νομίζομεν ὅτι οὐδεμίαν ἔχει εὐθύνην ἡ κατ' οὐδὲν ἀμελήσασα ἐπιτροπή· μᾶλλον δ' εὐθύνεται ἐπ' αὐτῇ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

ὁ λογιστὴς τῆς ἐπιτροπῆς ὁ εἰςπράττων καὶ πρὸς ὥραν φυλάττων τὸ ἀντίτιμον τῶν γραμματίων.

Ὁδηγούμενοι δὲ ὑπ' ἀκριβοῦς καταλόγου τῶν κατὰ τόπους διατεθέντων ἢ μεινάντων ἀπωλήτων γραμματίων, ἐξηλέγξαμεν ὡς οἷόν τε ἀκριβῶς καὶ τὰ εἰς χεῖρας τῆς ἐπιτροπῆς ἐναπολειφθέντα ἀπώλητα γραμμάτια. Καὶ ἔδει μὲν εἶναι ταῦτα 29383 ἐν ὅλῳ, ἀλλ' ἕνεκα τῆς μὴ μέχρι τοῦδε ἀποστολῆς 8025 γραμματίων ὑπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ὀδησσῷ, Τεργέστῃ καὶ Γαλαζίῳ ἐπιστατῶν τοῦ λαχείου Ι. Γεωργαντοπούλου, Ι. καὶ Γ. Βουτζινᾶ, Χ. Φραγκούδη καὶ Α. Τσαμαδοῦ, ὑπάρχουσι παρὰ τῇ ἐπιτροπῇ μόνα γραμμάτια 21358. Χαίροντες δὲ βεβαιοῦμεν ὅτι καὶ βᾶσιν εὕρομεν ἀνελλιπῆ καὶ τὰς σημειώσεις τῆς ἐπιτροπῆς ἀκριβεστάτας.

Ἀλλ' ὅμως παρετηρήθησαν καί τινες ζημίαι ὅλως ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τῆς ἐπιμελείας καὶ τῶν δυνάμεων τῶν διοικητῶν τοῦ λαχείου, ἤτοι α'.) ἀπώλεια δέκα γραμματίων (51091—51100) ἐν τῷ ἐξωτερικῷ· β') ἀπώλεια τοῦ ἀντιτίμου 68 γραμματίων, μὴ εὑρεθέντων μεταξὺ τῶν πραγμάτων τοῦ ἀποθανόντος ἀρχιεπισκόπου Ἀργολίδος, παρ' ᾧ ἦσαν πρὸς πώλησιν μετ' ἄλλων 32 κατατεθειμένα, θεωρηθέντων δὲ ὡς ἠγορασμένων καὶ περιληφθέντων ἐν τῇ κληρώσει, ἵνα μὴ βλαφθῶσιν οἱ τυχὸν ὑπάρχοντες καλῆς πίστεως κάτοχοι αὐτῶν.

Εἶτα δὲ μεταβάντες παρὰ τῷ ταμίᾳ τῆς Ἑταιρίας κ. Π. Ἰμ. Γιαννοπούλῳ, ἐθεωρήσαμεν τὰ ὑπ' αὐτοῦ κρατούμενα βιβλία καὶ ἐξετάσαντες κατ' ἀκρίβειαν τάς τε εἰςπράξεις καὶ τὰς δαπάνας, ἀντιπαραβαλόντες αὐτὰς πρὸς τὰ σχετικὰ διπλότυπα καὶ ἐντάλματα, βασανίσαντες τὰς ἀθροίσεις, παρατηρήσαντες καὶ ἀριθμήσαντες τὰς ἐπιδειχθείσας ἡμῖν ἐθνικὰς ὁμολογίας, τὰ ἔντοκα γραμμάτια, τὰς μετοχὰς τῆς Ἐθνικῆς τραπέζης, ἰδόντες τὸ περὶ τῶν ἤδη κατατεθειμένων

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

ἐν τῇ Ἐθνικῇ τραπέζῃ τίτλων πρωτόκολλον, συνηγάγομεν τὰ ἑπόμενα.

Α') Ὁ ὑπὸ τοῦ κυρίου ταμίου ὑποβληθεὶς ἡμῖν ἐν τῇ τελευταίᾳ συνελεύσει ἰσολογισμὸς, ἐν ᾧ βεβαιοῦται ἡ κατὰ δραχμὰς 57926,89 αὔξησις τῆς εταιρικῆς περιουσίας, ἐλέγχεται ἐκ τῶν ἐν τοῖς βιβλίοις κατακεχωρισμένων σημειώσεων καὶ τῶν διπλοτύπων μέχρι λεπτοῦ ἀκριβής.

Β') Παρὰ μὲν τῇ Ἐθνικῇ τραπέζῃ ὑπάρχουσι κατατεθειμέναι 589 ὁμολογίαι τοῦ Ἐθνικοῦ δανείου τῶν 9 °/°,20 ὁμολογίαι τῶν 6 ἑκατομμυρίων, 8 μετοχαὶ τῆς Ἐθν. τραπέζης καὶ τέσσαρες τίτλοι ἐντόκων καταθέσεων δρ. 10,031· παρὰ δὲ τῷ ταμίᾳ τῆς Ἑταιρίας α') 5 ὁμολογίαι τοῦ ἐθν. δανείου τῶν 9 °/°, ὧν αἱ 4 ἐκ δωρεᾶς τοῦ Βαλλιέρου, β') 166 ὁμολογίαι τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τῶν 8 °/° ἀγορασθεῖσαι ἐσχάτως ἐκ χρημάτων τῆς Ἑταιρίας, γ') δύο ἔντοκα γραμμάτια φέροντα ἐν ὅλῳ δραχμὰς 15500, δ') 4 ὀνομαστικαὶ μετοχαὶ τῆς Ἐθνικῆς τραπέζης.

Γ') Τὸ ἐν τῷ ἰσολογισμῷ ἐγγεγραμμένον καὶ ἀκριβὲς ἐλεγχθὲν περίσσευμα δραχμῶν 29334,32 ὑπάρχει εἰς χεῖρας τοῦ ταμίου, πλὴν δρ. 14094,85, κατατεθειμένων ἀτόκως εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν.

Περαίνοντες δέ, Κύριοι συνέταιροι, τὴν ἡμετέραν ἔκθεσιν, καθῆκον ἀπαράβατον θεωροῦμεν νῦν, ὅτε καὶ τὸ κεφάλαιον τῆς Ἑταιρίας ηὐξήθη σπουδαίως καὶ αἱ ἐπεκταθεῖσαι ἐργασίαι αὐτῆς πολυπλοκώτεραι κατέστησαν, ἵνα συστήσωμεν ὡς ἀναπόφευκτον τὴν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου, συναινούσης τῆς συνελεύσεως, πρόσληψιν εἰδικοῦ καὶ ἐπὶ τούτῳ μισθουμένου λογιστοῦ καὶ βοηθοῦ τοῦ ταμίου τῆς Ἑταιρίας, εὐχηθῶμεν δὲ καὶ μείζονα ἔτι τῶν μέχρι τοῦδε ἀξιεπαίνως τετελεσμένων κατά τε τὴν καθαρῶς ἀρχαιολογικὴν καὶ κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἀξίαν ἔργα· πεποιθότες ὅτι μόνη ἡ ἐπιχείρησις μεγάλων ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν, ἐξάγουσα τὴν μέχρι

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

τοῦδε ἀποροῦσαν Ἑταιρίαν ἐκ τῆς σκιᾶς, ἣν παρεντιθέμεναι καὶ ἀποτρέπουσαι τὴν προσοχὴν τῶν πολλῶν ἐκτείνουσιν ἐπ᾽ αὐτῆς ὡς κολοσσιαῖα οἰκοδομήματα αἱ ὑπὸ ξένων ἐνεργούμεναι καθολικαὶ περιφανῶν ἱστορικῶν τόπων ἀνασκαφαί, αὐξάνει μὲν τὸ ὄνομα καὶ τὴν φήμην τῆς Ἑταιρίας, καθέλκει δὲ πανταχόθεν εἰς τὸ ταμεῖον αὐτῆς αὐθορμήτους οὕτως εἰπεῖν καὶ ἀφθόνους τοὺς πόρους, ἐμπεδοῦσα οὕτως μέγα καὶ ἀσφαλὲς μέλλον.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 8 Φεβρουαρίου 1876.

Οἱ Ἐλεγκταὶ

Β. ΛΑΚΩΝ, Ε. ΡΗΓΑΔΗΣ, Σ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ.

Περὶ τῆς ἐν τῇ ἐκθέσει προτεινομένης προσλήψεως λογιστοῦ ἡ Συνέλευσις ἀπεφάνθη, ὅτι, ἂν τὸ ἐγκρίνῃ τὸ μέλλον Συμβούλιον, δύναται νὰ διορισθῇ λογιστής. Εἶτα ὁ πρόεδρος ἠρώτησε τὴν Συνέλευσιν, ἂν τὴν πέρυσι γενομένην πρότασιν περὶ αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συμβούλων εἰς ἕνδεκα θέλῃ σήμερον νὰ τὴν συζητήσῃ ἢ νὰ τὴν ἀναβάλῃ. Ἡ Συνέλευσις ἀπεφάνθη, σήμερον μὲν νὰ γίνῃ ἡ ἐκλογὴ τοῦ Συμβουλίου κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε ὡρισμένα ἐν τῷ ὀργανισμῷ, νὰ συγκαλεσθῇ δὲ προσεχῶς ἔκτακτος Συνέλευσις διά τε ταύτην τὴν περὶ προσθήκης δύο ἔτι συμβούλων πρότασιν καὶ δι᾽ ἄλλας μεταβολάς, ἅς τινες τῶν ἑταίρων ἔχουν σκοπὸν νὰ προτείνουν, ἰδίως δὲ ὁ μέχρι τοῦδε γραμματεύς, ὅστις καὶ ἀνήγγειλε ῥητῶς τοῦτο.

Μετὰ ταῦτα διὰ δύο ψηφηφοριῶν ἐξελέχθη τὸ νέον Συμβούλιον. Καὶ κατὰ μὲν τὴν αην ψηφοφορίαν ἐξελέχθησαν οἱ ἑξῆς.

Πρόεδρος	ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ	διὰ ψήφων	23
Ἀντιπρόεδρ.	ΣΠΥΡ. ΦΙΝΤΙΚΛΗΣ	» »	12

(τοῦ Στεφάνου Ν. Δραγούμη λαβόντος ψήφους 8 καὶ ἄλλων τριῶν λαβόντων τὰς ἄλλας τέσσαρας).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

Ταμίας Π. ΕΜ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ διὰ ψήφων 22
Γραμματεὺς ΣΤΕΦ. Α.ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ » » 23

Κατὰ δὲ τὴν 2αν ψηφηφορίαν, ψηφηφορησάντων 25 εταίρων,διότι εἶχεν ἐν τῷ μεταξὺ προσέλθει εἷς ἀκόμη εταῖρος, ἐξελέχθησαν σύμβουλοι οἱ ἑξῆς·

ΕΥΘ. ΚΑΣΤΟΡΧΗΣ διὰ ψήφων 24
ΙΩ. Γ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ » » 23
Π. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ » » 21
ΛΥΣ. ΚΑΦΤΑΝΤΖΟΓΛΟΥΣ » » 20
ΣΩΤ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ » » 17

Τούτων γενομένων,ἡ Συνέλευσις διελύθη περὶ ὥραν 1 μ.μ.

ΠΙΝΑΞ Α΄.

ἐμφαίνων τὰ εἰσαχθέντα ἀρχαῖα εἰς τὰ δημοτικὰ μουσεῖα α΄) Σπάρτης, β΄) Μυκόνου, γ΄) Τανάγρας, δ΄) Θηβῶν, ε΄) Πλαταιῶν,ς΄)Χαιρωνείας καὶ ζ΄)Λεβαδείας,ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1871 ἕως τέλους Δεκεμβρίου 1875, ἐπιμελείᾳ καὶ δαπάνῃ τῆς ἀρχαιολ. Ἑταιρίας καὶ συνδρομῇ τῆς Κυβερνήσεως.

ά. Εἰς τὸ Μουσεῖον Σπάρτης.

1) ἀνάγλυφα ἀναθηματικὰ ἀρχαϊκά, λίθινα, σῶα καὶ εἰς τεμάχια 10
2) ἀνάγλυφα λίθινα, σῶα καὶ εἰς τεμάχια, ὧν τὰ πλεῖστα ἀναθηματικά 70
3) κεφαλαὶ λίθιναι σῶαι καὶ ἐφθαρμέναι . . 40
4) ἀγάλματα λίθινα ἄνευ κεφαλῆς μικρὰ καὶ μεγάλα, σῶα καὶ τεθλασμένα 60
5) προτομαὶ λίθιναι 4
6) ἄκραι χεῖρες καὶ πόδες λίθινοι 17
7) λίθοι ἐνεπίγραφοι παντὸς εἴδους, σῶοι καὶ εἰς τεμάχια. 116

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἀπὸ Ἰουνίου 1874 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1875

ΕΣΟΔΑ.

Κεφ.	Ἀρθ.			Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.
		ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ	Διαχειρίσεως προηγουμένου ἔτους.	. . .	.	13350	59
Α'.	1	ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ.	Τακτικαί	8000	50		
	2	»	Ἔκτακτοι	3636	05		
	3	»	Εἰδικαὶ ὑπουργείου πρὸς ἐπιθεώρ. καὶ συντήρησ. Ἐπαρχ. ἀρχαιοτήτων Β'. ἑξαμηνίας 1874 δρ. 2000, Ἔτους ὅλου 1875 » 7000	9000			
						20636	55
Β'.	1	ΤΟΚΟΙ.	Ὁμολογιῶν Ἐθν. δανείων 8 καὶ 9 τοῖς % Β' ἑξαμηνίας 1874, Α' καὶ Β' 1875	24885	—		
			» » » 6 %	360	—		
			Ἐντόκου καταθέσεως εἰς Ἐθν. Τράπεζαν δραχμῶν 10061	980	25	26225	25
	2	ΔΗΜ. ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ.	Ἐξαργύρωσις 10 ὁμολογιῶν	. . .	.	2800	
Γ'.		ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.	Μέρισμα 22 μετοχῶν Β'. ἑξαμηνίας 1874, Α' καὶ Β' 1875	. . .	.	8287	40
Δ'.	1	ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΑΙ.	Ὑπουργ. Ἐκκλ. δι' ἔκδοσιν Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος	2000	—		
			Ἐρ. Σχλίεμαν διὰ καθαίρεσιν τοῦ ἐν τῇ Ἀκροπόλει πύργου	9000	—	11000	
Ε'.		ΑΠΟΛΗΨΙΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒ.	Μισθοῦ ἀρχαιοφυλάκων	189	—		
		»	Ὁμοίου Ἐφόρου Δημητριάδου	500	—		
		»	Ἀξίας οἰκοπέδου Μαντζαβίνου	2340	25		
		»	Ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν εἰς Κύθηρα	1500	—		
		»	Ἐκδρομῆς εἰς Κόρινθον	100	—	4629	25
ΣΤ'.		ΑΡΧΑΙΟΛ. ΕΦΗΜΕΡΙΣ.	Ἐκ πωλήσεως φυλλαδίων ἀνηκόντων εἰς τὴν Ἑταιρίαν	. . .	.	145	—
Ζ'.		ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΧΡΗΜΑΤ.	Ἐξ ἐπιστροφῆς Ἐπάρχου Κορίνθου	. . .	.	70	—
Η'.		ΛΑΧΕΙΟΝ.	Εἰσπράξεις ἐκ πωλήσεως κλήρων	. . .	.	60425	74
						147569	78

ΕΞΟΔΑ.

Κεφ.	Ἀρθ.			Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.
Α'.	1	ΓΡΑΦΕΙΟΝ	Προσωπικόν	1598	—		
	2		Γραφ. ὕλη, χάρτης, τυπωτικὰ ταχυδρομικὰ κλπ.	1169	60		
	3		Βιβλιοθήκη· ἀγορὰ βιβλίων	120	—		
						2887	60
Β'.		ΜΟΥΣΕΙΟΝ	Συγκολλήσεις, μετακομίσεις ἀρχαίων κλπ.	. . .	.	650	45
Γ'.	1	ΑΡΧΑΙΩΝ.	Ἀνασκαφαὶ εἰς Δίπυλον, Τάναγραν, Βοιωτίαν, Σπάρτην	32998	55		
	2	»	Ἀγοραὶ διὰ τὸ Μουσεῖον	3950	50		
	3	»	Ἀναστηλώσεις καὶ ἐπισκευαί	1116	25		
						38065	30
Δ'.		ΕΠΑΡΧ. ΑΡΧΑΙΟΤ.	Ἐπιθεώρησις, διάσωσις, συντήρησις	. . .	.	10290	50
Ε'.		ΑΠΟΛΗΨ. ΠΡΟΚΑΤΑΒ.	Μισθοὶ ἐφόρου καὶ ἔρευναι ἀρχαιολογικαὶ εἰς Κύθηρα	. . .	.	3908	35
ΣΤ'.	1	ΑΠΟΔΟΣ. ΠΑΡΑΚΑΤ.	Καθαίρεσις Πύργου ἐν Ἀκροπόλει	8016	25		
	2		Σύνταξις καὶ τύπωσις ἀρχαιολ. Ἐφημερίδος	1636	95		
						9653	20
Ζ'.	1	ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	Ἀγορὰ 100 ἐθνικῶν ὁμολογιῶν τῶν 8 τοῖς % μετὰ δεδουλ. τόκου	29223	16		
	2		Ὁμοίως ἐντόκων γραμματίων τῆς Κυβερνήσεως	15500	—		
						44723	16
Η'.		ΔΙΑΦΟΡΑ.	Εἰς δικηγορικά	. . .	.	59	50
Θ'.		ΛΑΧΕΙΟΝ.	Μισθοὶ προσωπικοῦ, χάρτης καὶ ἐκτύπωσις κλήρων, ταχυδρομ. κλπ.	. . .	.	7977	40
		ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ	31 δεκεμ. μεταφερόμενον εἰς διαχείρισιν τοῦ 1876	. . .	(α)	29354	32
			(α) Εἰς ἄτοκον κατάθεσιν ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ δρ. 14094:85				
			Εἰς ταμεῖον ἐξ εἰσπράξεων λαχείου τῶν τελευτ. ἡμερῶν δεκεμβρ. » 15259:47				
			» 29354:32				
						147569	78

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛ. ΕΤΟΣ 1873—1874.

Κεφ.	Ἀρθ.			Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.
	1	ΑΚΙΝΗΤΑ.	Γήπεδον ἐν Ἀθήναις	. . .	.	11000	—
	2	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.	Ἀξία 12 μετοχῶν	. . .	.	36000	—
	3	ΙΔΙΑ.	Κατάθεσις ἔντοκος	. . .	.	10061	—
	4	ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡ.	600 ὁμολογίαι 9 0/0 δωρεᾶς Φιλαρχαίων	. . .	.		
			4 » » » Βαλιέρου	. . .	.		
			604	169120	—		
			66 » 8 0/0	18480	—		
			670		(α)	187600	—
	5	ΟΜΟΙΩΣ	20 » 6 0/0,	. . .	.	2000	—
	6	ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ	Εἰς νέον Ἰσολογισμὸν	. . .	(β)	13350	59
						260011	59
		ΠΑΡΑΘΕΣΙΣ	Ἔτος ἀρχαιολογικὸν 1873—1874	260011	59		
			Λήξασα περίοδος 1874—1875 (ἴδε ἀπέναντι)	317938	48		
			Αὔξησις τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας (δ)	57926	89	57926	89
						317938	48

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΛΗΞΑΣΑΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ ΑΠΟ ΙΟΥΝΙΟΥ 1874 ΕΩΣ ΔΕΚΕΜ. 1875.

Κεφ.	Ἀρθ.			Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.
	1	ΑΚΙΝΗΤΑ.	Γήπεδον ἐν Ἀθήναις	. . .	.	11000	—
	2	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.	Ἀξία 11 μετοχῶν της	33000	—		
			1 ὁμοίας κληροδοτήματος Κυρίλλου Ἀρχιεπισκ. Πατρῶν	3000	—	36000	—
	3	ΙΔΙΑ	Κατάθεσις ἔντοκος	. . .	.	10061	—
	4	ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡ.	590. Ὁμολογίαι 9 0/0 δωρεᾶς Φιλαρχαίων				
			4 » δωρεὰ Βαλιέρου				
			594	166320			
			25 » 8 0/0 ἀντὶ τῆς ἀξίας τῆς ἐν Κηφισίᾳ οἰκίας Ἰωνιδῶν (δωρεᾶς)	7000	—		
			141 » 8 0/0 Ἐκ χρημάτων τῆς ἑταιρίας	40703	16		
			166	. . .	(α)	214023	16
	5	ΟΜΟΙΩΣ	20 » 6 0/0,	. . .	.	2000	—
	6	ΟΜΟΙΩΣ	1. Ἔντοκον γραμμάτιον ἀριθ. 1244	. . .	(γ)	15500	—
	7	ΠΕΡΙΣΣΕΥΜΑ	Ἐσόδων πρὸς τὰ ἔξοδα	. . .	(β)	29354	32
					δρ.	317938	48
		(α) ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡ.	Παρελθὼν λ/σμὸς δρ. 187,600				
		»	Τὰ ἀνωτέρω » 214,023,16	26423	16		
		(β)	Ὑπόλοιπον παρελθόντος Ἰσολ/μοῦ » 13350,59				
			» Τὸ ἀνωτέρω » » 29,354,32	16003	73		
		(γ) ΟΜΟΙΩΣ	Τὸ ἀνωτέρω ἔντοκον γραμμ.	15500	—		
		(δ)	Αὔξησις τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας	57926	89		

Ἐν Ἀθήναις τὴν 12 Ἰανουαρίου 1876.

Ὁ Ταμίας Π. ΕΜ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΤΟΥ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΛΑΧΕΙΟΥ
ΤΗΣ Α΄ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

Ἐπωλήθησαν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος γραμμάτια	......	34,724
» εἰς τὸ ἐξωτερικὸν »	......	13,083
Τὸ ὅλον »	......	47,807

Ἅτινα πρὸς δραχμὰς παλαιὰς 3:36, φέρουσι δραχ. **160,631:52**

Ἐκ τῆς ποσότητος ταύτης ἀφαιροῦνται

1). Τὸ $^1/_3$ ὅπερ κατὰ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ ἀπὸ 14 Νοεμβρ. 1874 Β. Διατάγματος ἀνήκει εἰς τοὺς κερδήσαντας 200 λαχνούς, ὧν κατάλογος ἐδημοσιεύθη ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκκύβευσιν .... δρ.	53,543:84	
2). Ἔξοδα ἐγκαταστάσεως τοῦ εἰδικοῦ γραφείου, κατασκευῆς τῶν γραμματίων, διαχειρίσεως τοῦ λαχείου καὶ μισθοῦ προσωπικοῦ μέχρι τέλους Ἰανουαρίου, ὅτε ἔληξεν ἡ πρώτη περίοδος δρ.	9,312:80	
3). Κρατηθεῖσα προμήθεια ὑπὸ τῶν ανταποκριτῶν τῆς Ἑταιρίας ἐπὶ τῶν πραγματοποιηθεισῶν εἰσπράξεων .... δρ.	14,203:86	
Τὸ ὅλων τῶν δαπανῶν		77,060:50
Ὥστε ὑπολείπεται καθαρὰ ὑπὲρ τῆς εταιρίας ὠφέλεια δραχ.		83,571:02

Ἐν Ἀθήναις τὴν 20 μαρτίου 1876.

Ἡ εἰδικὴ τοῦ λαχείου ἐπιτροπή,

Ὁ Νομάρχης Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας **Ἠλ. Παπαηλιόπουλος**

Ὁ πρόεδρος τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας **Φίλιππος Ἰωάννου**

Μέλη τοῦ συμβουλίου τῆς αὐτῆς ἑταιρίας

Σ. Σωτηρόπουλος
Π. Ἐμμαν. Γιαννόπουλος
Εὐθύμιος Καστόρχης.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212

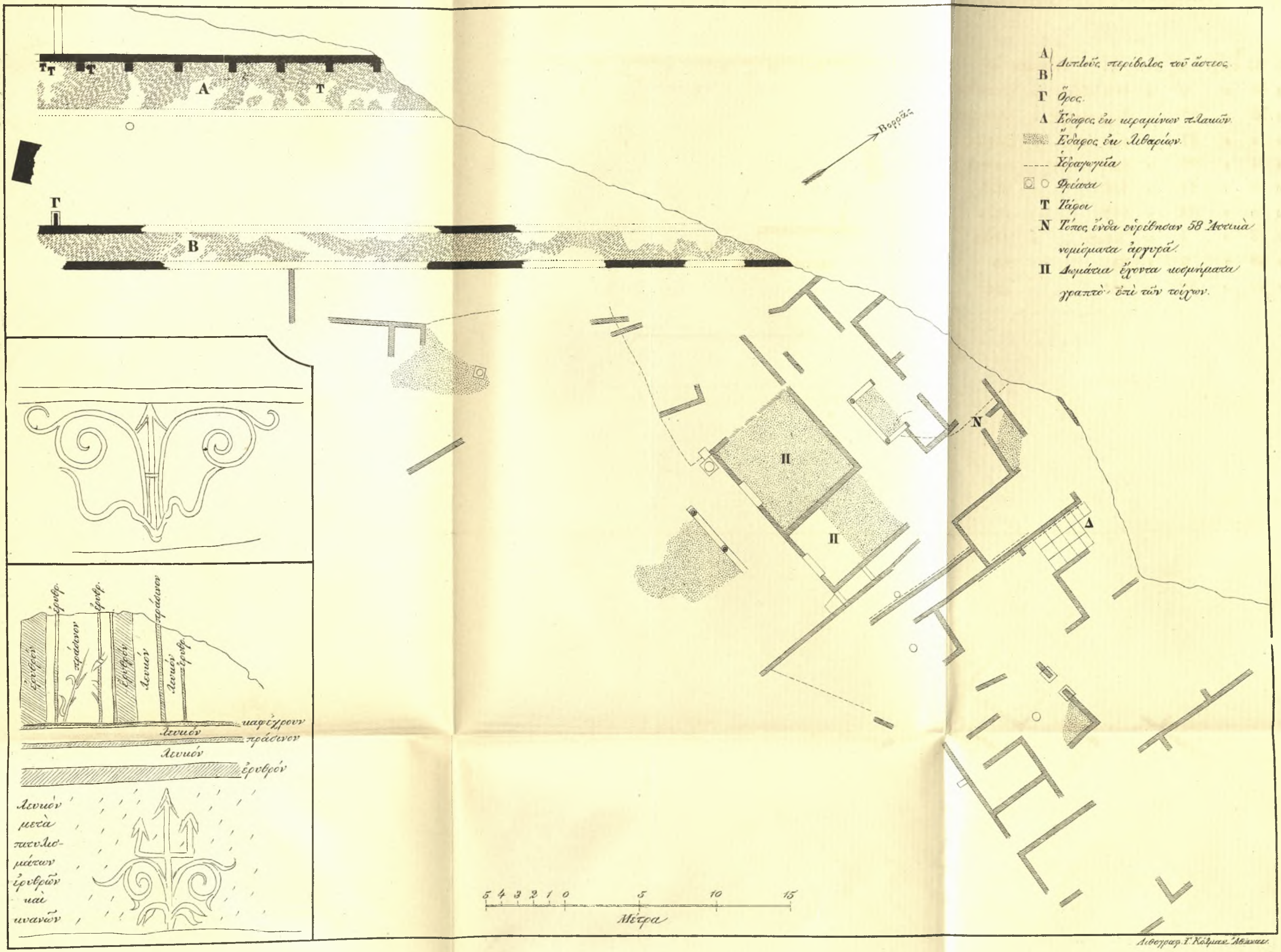

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
14/10/2023 15:37:40 EEST - 167.114.118.212